

СОВЕТ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
площадь Советская, д.14, г.Арск, 422000

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
СОВЕТЫ
Совет мәйданы, 14 нче йорт, Арча шәһәре, 422000

Тел. (84366)3-11-33, факс (84366)3-01-33, 3-14-33. E-mail: archa@tatar.ru. www.arsk.tatarstan.ru

**Арча район Советы
КАРАРЫ**

« 04 » декабрь 2023 ел

№ 249

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексы, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Уставы нигезендә, 2023 елның 3 декабррендәге «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты буенча гавами тыңлаулар беркетмәсен һәм бәяләмәсен исәпкә алыш, Арча район Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен күшымта нигезендә расларга.
2. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитетына Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен территориаль планлаштыруның Федераль дәүләт мәгълүмат системасының рәсми сайтында (<https://fgistp.economy.gov.ru/>) урнаштыруны тәэмин итәргә.
3. Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлеге Советына «Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау

турында» 2019 елның 13 июнендәге 114 номерлы қаарын (13.09.2021 № 43, 21.11.2022, № 88, 19.07.2023 №117 үзгәрешләре белән) үз көчен югалткан дип танырга.

4. Элеге каарны Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат рәсми порталында (www.pravo.tatarstan.ru) һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында (www.arsk.tatarstan.ru) бастырып чыгару юлы белән халыкка житкерергә.
5. Элеге каар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә.
6. Элеге каарның үтәлешен тикишереп торуны даими комиссиягә йөкләргә.

Арча муниципаль районы башлыгы,
Район Советы рәисе

И.Г.Нуриев

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АРЧА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ "Яңа Кенәр АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ" МУНИЦИПАЛЬ
БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ
ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

1 ТОМ

ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ ҺӘМ
ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТӘРТИБЕ

2023 ел

ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ДОКУМЕНТЛАРЫ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре документлары составына түбәндәгеләр керә:

1. Составта текст олеше:

Кереш.

1 том Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту һәм куллану тәртибе;

2 том Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеше регламентлары.

2. Составта график олеш:

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар,

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның маxсус шартлары булган зоналар.

3. Күшымта:

- Территориаль зоналар чикләре турындагы белешмәләр.

Эчтәлек

КЕРЕШ	7
1 олем. Жирдән файдалану һәм тозелеш алыш бару кагыйдәләрең күллану тәртибе, жирдән файдалану һәм тозелеш алыш бару кагыйдәләрең үзгәрешләр керту тәртибе.....	8
I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр	8
1 статья. Жирдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләре, аларны керту, билгеләү һәм аларның составы	8
2 статья. Жирдән файдалану һәм тозелеш түрүнда мәгълүматның ачыклыгы һәм һәркем файдалана алырлык булуы	8
3 статья. Жирдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләре үз коченә керу	9
4 статья. Жирдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләрең бозған очен жаваплылык	9
II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органинары тарафынан жирдән файдалану һәм тозелешне жайга салу түрүнда нигезләмәләр	10
5 статья. Жирле үзидарә органинары вәкаләтләре	10
6 статья. Жирдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе	11
7 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр	12
8 статья. Территориаль зоналар	12
9 статья. Шәһәр тозелеше регламентлары һәм аларны күллану	14
III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафынан жир киширлекләреңин һәм капиталь тозелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалану торләре үзгәртү түрүнда нигезләмәләр¹⁶	16
10 статья. Жир киширлекләреңин һәм капиталь тозелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалану торләрең үзгәртү тәртибе	16
11 статья. Жир киширлекләген яисә капиталь тозелеш объектының шартлыча рохсәт ителгән торенә рохсәт бирү тәртибе	16
12 статья. Капиталь тозелеш объектларын тозүгө, реконструкцияләүгә рохсәт ителгән тозелешең чик параметрларынан читкә тайнылуға рохсәт бирү тәртибе	17
IV БҮЛЕК. Жирле үзидарә органинары тарафынан территорияне плаништыру документларын әзерләү түрүнда нигезләмәләр	20
13 статья. Территорияне плаништыру документларына гомуми таләпләр	20
14 статья. Территорияне плаништыру документлары торләре	21
V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм тозелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру түрүнда нигезләмәләр	23
15 статья. Жирдән файдалану һәм тозелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр	23
16 статья. Жирдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләрең үзгәрешләр керту проектлары буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру үзенчлекләре	23
17 статья. Жир киширлекләген яисә капиталь тозелеш объектының шартлы рохсәт чick параметрларынан тайнылуға рохсәт бирү мәсьәләссе буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар	24
VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм тозелеш алыш бару кагыйдәләрең үзгәрешләр керту түрүнда нигезләмәләр	26
19 статья. Жирдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләрең үзгәрешләр керту тәртибе	26
VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның һәм тозелешең башка мәсьәләләрең жайга салу түрүнда нигезләмәләр	30
20 статья. Территориаль зоналар чикләре түрүнда мәгълүматны күчессез молкәтиң бердәм дәүләт реестрына керту	30
ІІ ОЛЕШ. Шәһәр тозелешең зоналаштыру карталары	35
VIII БҮЛЕК. Шәһәр тозелешең зоналаштыру карталары	35
21 статья. Шәһәр тозелешең зоналаштыру картасы Территориаль зоналар	35
22 статья. Шәһәр тозелешең зоналаштыру картасы Территориядән файдалануның маҳсүс шартлары булған зоналар	38
23 статья. Территориаль зоналар чикләре түрүнда белешмәләр	38

III ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ.....	40
IX БҮЛЕК. Шәнәр тозелеше регламентлары.....	40
24 статья. Шәнәр тозелеше регламенты составы.....	40
25 статья. Территориаль зоналарның шәнәр тозелеше регламентлары.....	42
25.1. Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчे торләре.....	42
25.2. Шәхси торак тозелеше зоналарның шәнәр тозелеше регламенты (Ж1).....	44
25.3. Күйфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның (ОД) шәнәр тозелеше регламенты.....	47
25.4. Транспорт инфраструктурасы зоналарның шәнәр тозелеше регламенты (Т).....	51
25.5. Инженерлык инфраструктурасы зоналарның шәнәр тозелеше регламенты (И).....	52
25.6. V класслы хөвөфлелектәге житештерү һәм склад объектлары зоналарның шәнәр тозелеше регламенты (П4)	53
25.7. Коммуналь-склад объектлары зоналарның шәнәр тозелеше регламенты (КС)	54
25.8. Авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зоналарның шәнәр тозелеше регламенты (СХ2)	56
25.9. Рекреацион билгеләнештәге зоналарның шәнәр тозелеше регламенты (Р2)	57
25.10. Зираглар уриаштыру зоналарның шәнәр тозелеше регламенты (СН1).....	59
25.11. Калдыклар белән эш итү зоналарның шәнәр тозелеше регламенты (СН2)	60
25.12. Оборона һәм иминлек объектлары зоналарның шәнәр тозелеше регламенты (ОБ).....	62
26 статья. Шәнәр тозелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмы торган жирләр.....	63
27 статья. Шәнәр тозелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр.....	63
28 статья. Жирләрдән фактта яисә иләштәрүлгән файдалану территорияләре.....	63
X БҮЛЕК. Жир кишәрлекләренән һәм капиталь тозелеш объектларыниан файдалануны чикләү.....	65
29 статья. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләренән һәм капиталь тозелеш объектларыниан файдалануны чикләү	65
29.1. Гомуми нигезләмәләр	65
29.2. Су белән тәэмми итү чыганакларның санитар сак зоналары	66
29.3. Су саклау зоналары, оске су объектларның яр буе яклау полосалары.....	67
29.4. Электр чөлтәре хужалығы объектларның сак зоналары.....	69
29.5. Газ бүлү чөлтәрләренец сак зоналары.....	70
29.6. Автомобиль юлларның бүләнгән полосалары һәм юл буе полосалары.....	71
29.7. Предприятиеләрец, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-сак зоналары	72
30 статья. Махсус сакланылучы табигат территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләренән һәм капиталь тозелеш объектларыниан файдалануны чикләү	74
31 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләренән һәм капиталь тозелеш объектларыниан файдалануны чикләү	74
XI БҮЛЕК. Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән территориянен момкин булган минималь тәэмми ителеш дөрәҗәсенец исәп-хисан күреаткечләре һәм мондый объектларның халык очен максималь рөхсәт ителә торган территория дөрәҗәсенец исәп-хисан күреаткечләре	75

КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдәләр) - «Татарстан Республикасының пространство мәгълүматлары фонды» дәүләт бюджет учреждениесе тарафыннан эшләнгән 190-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, 2001 елның 25 декабрендәге 136-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Жир кодексы, 2006 елның 04 декабрендәге 200-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Урман кодексы; Россия Федерациясе Хокумәтeneң «Мәгълүмати эшчәнлек тәэмин итү турында» 2020 елның 13 мартаңдагы 279 номерлы карары, 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Арча муниципаль районы» муниципаль берәмлеге шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» Татарстан Республикасы Законы нигезендә эшләнгән шәһәр төзелешен зоналаштыру һәм төзелеш зоналарын төзү системасы документы.

Кагыйдәләрне әзерләгәндә шулай ук Арча муниципаль районының һәм «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең норматив хокукый актлары нигезләмәләре, муниципаль берәмлекиң социаль-икътисади һәм шәһәр төзелеше үсешенең төп юнәлешләрен билгеләүче башка документлар исәпкә алына.

Әлеге Кагыйдәләр территориаль зоналарны, шәһәр төзелеше регламентларын, әлеге Кагыйдәләрне қуллану тәртибен һәм аларга жирле үзидарә органнарының гамәлдәге законнар, муниципаль хокукый актлары нигезендә үзгәрешләр керту тәртибен билгели, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясен тотрыклы үстөрү, эйләнә-тирә мөхитне саклау, физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләренең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү, шулай ук инвестицияләр жәлеп итү очен шартлар тудыру максатында Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясен рациональ файдалану шартларын тудыра.

I олеш. Жирдэн файдалану һәм тозелеш кагыйдәләрен қуллану тәртибе, жирдэн файдалану һәм тозелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту тәртибе

I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Жирдэн файдалану һәм тозелеш кагыйдәләре, аларны керту, билгеләү һәм аларның составы

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдэн файдалану һәм тозелеш кагыйдәләре Арча муниципаль районның жирле үзидарә органының норматив хокукый акты статусына ия. Элеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Шәһәр тозелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә (алга таба - муниципаль берәмлек, жирлек) жирдэн файдалануны һәм тозелешне жайга салу системасын көртәләр.

2. Элеге Кагыйдәләр түбәндәгә максатларда эшләнде:

- 1) муниципаль берәмлек территориясен тотрыклы үстерү, эйләнә-тирә мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу очен шартлар тудыру;
- 2) муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру очен шартлар тудыру;
- 3) физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләре һәм капитал тозелеш объектларының хокук ияләренең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү;
- 4) инвестицияләр җолен итү очен шул исәптән жир кишәрлекләреннән һәм капитал тозелеш объектларыннан файдалануның рохсәт ителгән иң нәтижәле төрләрен сайлау момкинлеге бирү юлы белән шартлар тудыру.

3. Элеге Кагыйдәләр түбәндәгеләр белән беррәттән қулланыла:

- техник регламентлар белән (алар үз коченә кергәнчे - билгеләнгән тәртиптә норматив техник документлар белән - Техник жайга салу турында 2002 елның 27 декабрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр тозелеше кодексына каршы килми торган олешендә норматив техник документлар белән);

- Россия Федерациясе закониары һәм Татарстан Республикасы закониары;
- шәһәр тозелешен проеклау нормативлары;
- Татарстан Республикасы Арча муниципаль районның «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районның жирдэн файдалануны һәм тозелешне жайга салу мәсьәләләре буенча норматив хокукый актлары белән.

4. Элеге Кагыйдәләр составына түбәндәгә документлар керә:

Текст олеше:

Кереш;

1 том Жирдэн файдалану һәм тозелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту һәм қуллану тәртибе;

2 том Шәһәр тозелешен зоналаштыру карталары. Шәһәр тозелеше регламентлары.

График олеш:

Шәһәр тозелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар;

Шәһәр тозелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның маҳсус шартлары булган зоналар.

Күшымта:

- Территориаль зоналар чикләре турындагы белешмәләр.

5. Элеге Кагыйдәләр Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территориясендә шәһәр тозелеше эшчәнлеген жайга салучы һәм тикишерен торучы вазыйфаи затлар тарафыннан дәүләт хакимияте органдары, жирле үзидарә органдары, физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар тарафыннан үтәү очен мәжбүри.

2 статья. Жирдэн файдалану һәм тозелеш турында мәғълүматның ачыклыгы һәм һәркем файдалана алырлык булуы

1. Элеге Кагыйдәләр составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертеп, барлык физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар, дәүләт хакимиите органнары һәм жирле үзидарә органнары очен ачык булып торалар.

2. Арча муниципаль районының жирле үзидарә органнары элеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген түбәндәгечә тәэммин итәләр:

- жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү), башка рәсми мәгълүмат очен билгеләнгән тәртиптә элеге Кагыйдәләрне бастырып чыгару (халыкка житкерү), һәм муниципаль берәмлекнең «Интернет» челтәрендәгә рәсми сайтында урнаштыру;

- территориаль планлаштыруның Федераль дәүләт мәгълүмат системасында Кагыйдәләр урнаштыру;

- муниципаль берәмлек территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләрендә катнашуучы органнарда һәм оешмаларда элеге Кагыйдәләр белән тулы комплектта танышу мөмкинлеге тудыру;

- физик һәм юридик затларга элеге Кагыйдәләрдән өзөмтәләр, шулай ук картографик материалларның кирәклө күчмермәләрен һәм жирдән файдалану һәм төзелеш шартларын характерлаучы аларның фрагментларын аерым жир күшәрлекләренә һәм планировка структурасы элементларына карата бирү. Элеге материаллар югарыда күрсәтелгән затларга язма гариза буенча бирелә. Күрсәтелгән хезмәтләрнең бәясе Россия Федерациисе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

3 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре үз коченә керү

Элеге Кагыйдәләр жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) очен билгеләнгән тәртиптә рәсми басылып чыккан (халыкка житкерелгән) мизгелдән үз коченә керә.

Кагыйдәләр зур юридик кочкә ия булган хокукий актларга каршы килми торган олештә гамәлдә.

4 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрең бозган очен жаваплылык

Элеге Кагыйдәләрне бозган очен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар Россия Федерациисе законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә жаваплы булалар.

II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органинары тарафынан жирдән файдалану һәм төзелеше жайга салу турында нигезләмәләр

5 статья. Жирле үзидарә органинары вәкаләтләре

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә жирле үзидарә органинарының вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке уставы, Арча муниципаль районы Уставы нигезендә билгеләнә.

2. «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең (алга таба - жирлек Советы) жирле үзидарә органының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәгә вәкаләтләрен түбәндәгеләр керә:

- Жирлекне территориаль планлаштыру документларын, жирлекне шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын, Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә башка шәһәр төзелеше документлары раслау;

- федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән жирлекләрнең вәкиллекле органинарын алып баруга кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук әлеге Устав белән жирлек Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

3. «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке жирле үзидарәсенең башкармакурсатмә органы вәкаләтләрен (алга таба - жирлекнең башкарма комитеты) жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә түбәндәгеләр керә:

- жирлек ихтияжлары очен ясалма жир кишәрлекләре булдыру очен кирәклө эшләрне башкаруны тәэмин итү, ачык аукцион уздыру «Федераль миляктәге су объектларында төзелгән ясалма жир кишәрлекләре турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2011 елның 19 июлендәге 246-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә ясалма жир кишәрлеке тозу турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» шартнамә тозу хоккуына ия;

- жирлекнең жирле эһәмияттәге мәсьәләләре буенча башка вәкаләтләре гамәлгә ашыру, законнарда, әлеге Уставта каралган вәкаләтләрдән тыш, Жирлек Советы каарлары яисә жирле үзидарәнең башка органинары компетенциясенә керә.

4. Арча муниципаль районның (алга таба - муниципаль район Советы) жирле үзидарә вәкаләтле органы вәкаләтләренә жирләрдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә түбәндәгеләр керә:

- федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль районнарының вәкиллекле органинары карамагына кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук әлеге Устав тарафыннан район Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

5. Арча муниципаль районы жирле үзидарәсенең башкармакурсатмә органы (алга таба - муниципаль район башкарма комитеты) вәкаләтләренә жирләрдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә түбәндәгеләр керә:

- районның территориаль планлаштыру документлары, районның башка шәһәр төзелеше документлары проектларын эшләү һәм раслау очен кертү һәм аларны гамәлгә ашыруны тәэмин итү;

- район территориясендә гамәлгә ашырыла торган шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәэмин итүнен мәгълүмат системаларын алып баруны гамәлгә ашыру, муниципаль ихтияжлар очен муниципаль район чикләрендә жир кишәрлекләрен резервлау һәм алу;

- жир кишәрлекенең яисә капитал төзелеш объектынан файдалануның шартлыча рохсәт ителгән төрөнә рохсәтләр бирү;

- рохсәт бирү рохсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә.

- район ихтыяжлары очен ясалма жир кишерлекләре булдыру очен кирәклө эшләрне башкаруны, ачык аукцион уздыруны федераль закон нигезендә ясалма жир кишерлеге төзү турында шартнамә төзү хокукуны тәэмин итә.

- муниципаль районның авылара территориясендә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру;

Күчмәсез милекнең дәүләт кадастры турында 2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә комплекслы кадастр эшләре башкаруны оештыру, территориянен карта-планын раслау.

- кануннарда, әлеге Устав тарафынан кертелгән вәкаләтләрдән тыш, районның жирле эһәмияттәге мәсьәләләре буенча башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру, район Советы караплары белән район Советы, район башлыгы яисә районның башка жирле үзидарә органдары компетенциясенә керми.

6. Районның жирле үзидарә органдары район составына керүче аерым жирлекләрнең жирле үзидарә органдары белән килешү төзөргә, аларга жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз вәкаләтләренең бер олешен Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә район бюджетыннан тиешле жирлекләр бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбеннән тапшыру турында килешүләр төзөргә хокуклы.

7. Жирле үзидарә органдары федераль кануннар нигезендә Поселения Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә муниципаль район бюджетына Жирлек бюджетыннан муниципаль район бюджетына бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбеннән жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны үзләренә тапшыру турында Арча муниципаль районның жирле үзидарә органдары белән килешү төзөргә хокуклы

6 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш қагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару қагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе (алга таба - комиссия) жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару қагыйдәләре проектын әзерләү максатларында төзөлө торган даими эшләүче коллегиаль орган, жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару қагыйдәләренең үзгәрешләр кертүне күзә тоткан проект. Комиссия Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә аларны үткәргәндә иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыручы булырга мөмкин.

2. Комиссия составы Арча муниципаль района Башкарма комитеты карапы белән раслана.

3. Комиссия функцияләренә түбәндәгеләр керә:

- жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу системасын эзлекле рәвештә камилләштерү процессын оештыру, шул исәптән жирдән файдалану һәм төзелеш қагыйдәләре проектын эшләүне, ә алга таба аларны гамәлгә ашыруны;

- "Яңа Кенәр авыл жирлеге" муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш қагыйдәләре проектын эшләүгә бәйле рәвештә гражданнарын һәм юридик затларның тәкъдимиәрен карау;

- Арча муниципаль районның "Яңа Кенәр авыл жирлеге" муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш қагыйдәләрен раслау турындагы проект буенча гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәрү;

- гавами тыңлаулар итижәләре буенча бәяләмә чыгару, тәкъдимнәр әзерләү һәм аларны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә Арча муниципаль районның Яңа Кенәр авыл жирлеге башлыгына жибәрү.

4. Комиссия караплары беркетмәгә кул куелганин бирле үз коченә керә һәм жирле үзидарә органдары тарафынан тиешле гамәлләрне гамәлгә ашыру очен тәкъдим була.

5. Комиссия составына һәм эшчәнлек тәртибенә карата таләпләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлек туринда» 2010 елның 25 декабрендәгे 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Арча муниципаль районның «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш қагыйдәләрен раслау турында» проектын әзерләү комиссиясе нигезләмәссе, жирле үзидарә органдарын һәм норматив хокукий актлары нигезендә билгеләнә.

6. Комиссия эшे турында мәгълүмат барлық кызықсынуучы затлар очен ачык була.

7 статья. Элек барлыкка киlgэн хокукларга кагылышлы гомуми нигезлөмөләр

1. Жирле үзидарә органинарының жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча әлеге Кагыйдәләрне раслаганчы кабул ителгән норматив хокукый актлары әлеге Кагыйдәләргә каршы килмәгән олештә кулланыла.

2. Жир кишәрлеге яисә капиталъ төзелеш объекты әлеге Кагыйдәләргә туры килми, әгәр:

- аларның рохсәт ителгән файдалану торләре рохсәт ителгән куллану торләре исемлегенә керми; тиешле территориаль зона очен билгеләнгән;
- аларның үлчәмнәре һәм параметрлары тиешле территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән иң чик күрсәткечләргә туры килми.

3. Рохсәт ителгән файдалану торләре, ин чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм иң чик параметрлары шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектлары, кеше гомере яки сәламәтләге, әйләнә-тира мөхит очен, мәдәни мирас объектлары очен куркыныч булган очраклардан тыш, аларны шәһәр төзелеше регламентында яраклаштыру срокын билгеләмичә файдаланылырга мөмкин.

4. Әлеге статьяның 3 олешендә күрсәтелгән капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләу мондый объектларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү юлы белән яисә аларның рохсәт ителгән төзелешинең иң чик параметрларына туры килмәвән кимету юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Күрсәтелгән жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рохсәт ителгән файдалану торләрен үзгәртү аларны жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рохсәт ителгән файдалануның шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән торләренә туры китерү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5. Әлеге статьяның 3 олешендә күрсәтелгән жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннаң файдалану кеше гомере яисә сәламәтләге, әйләнә-тира мөхит, мәдәни мирас объектлары очен дәвам иткән һәм куркыныч янаган очракта, федераль законнар нигезендә мондый жир кишәрлекләреннән һәм объектларны куллануны тыю салынырга мөмкин.

8 статья. Территориаль зоналар

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен әзерләгәндә территориаль зоналар чикләре түбәндәгеләрне исәпкә алыш билгеләнә:

1) жир кишәрлекләреннән гамәлдәгә һәм планлаштырыла торган файдалануның төрле торләренен бер территориаль зonasы чикләрендә ярапшу мөмкинлекләре;

2) жирлекнән генераль планы (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 18 статьясындагы 6 олешендә билгеләнгән очрактан тыш), шәһәр округының генераль планы, муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасы белән билгеләнгән функциональ зоналары һәм аларның планлаштырылган үсеш параметрлары;

3) Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән территориаль зоналары;

4) территорияне планлаштыру һәм гамәлдәгә жирләрдән файдалану;

5) төрле категориядәге жирләриң чикләре планлаштырыла торган үзгәрешләр;

6) катнаш жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталъ төзелеш объектларына зиян китерү мөмкинлеген булдырмау;

7) федераль әһәмияттәге тарихи жирлекнән яисә региональ әһәмияттәге тарихи жирлекнән тарихи-мәдәни терәк планының тарихи-мәдәни терәк планы.

2. Территориаль зоналарның чикләре түбәндәгечә билгеләнергә мөмкин:

1) капит-каршы юнәлешләрнең транспорт агымнарын аерып торучы магистральләр, урамнар, проездлар линияләре;

2) кызыл сыйыкларга;

- 3) жир кишәрлекләре чикләренә;
- 4) муниципаль берәмлекләр чикләрендә торак пунктлар чикләре;
- 5) муниципаль берәмлекләр чикләре, шул исәптән федераль эһәмияттәге Мәскәү, Санкт-Петербург һәм Севастополь шәһәрләренең шәһәр эчендәге территорияләре чикләре;
- 6) табигать объектларының табигый чикләре;
- 7) башка чикләргә.

3. Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре территориаль зоналар чикләре белән туры килмәскә мөмкин.

4. Территориаль зоналар чикләре һәр жир кишәрлекенең бары тик бер территориаль зонага гына туры килү таләбенә жавап бирергә тиеш, чикләре жир законнары нигезендә территориаль зоналар чикләрен кисеп үтә ала торган жир кишәрлекеннән тыш.

5. Өлеге Кагыйдәләр белән һәр территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

9 статья. Шэһэр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану

1. Шэһэр төзелеше регламентында жир кишәрлекләренен хокукый режимы билгеләнә, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзү процессында һәм капиталь төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында кулланыла торган бөтөн нәрсә кебек үк.

2. Шэһэр төзелеше регламентлары тубәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

1) территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннәп һәм капиталь төзелеш объектларынан фактта файдалануны;

2) жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырыла торган файдалануның төрле төрләренең бер территориаль зонасы чикләрендә яратышыру мөмкинлекләре;

3) муниципаль берәмлекләрне территориаль планлаштыру документларында билгеләнгән функциональ зоналар һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикалары;

4) территориаль зоналар төрләре;

5) мәдәни мирас объектларын, махсус сакланылучы табигать территориияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шэһэр төзелеше регламентында тиешле территория зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына карата тубәндәгеләр күрсәтелә:

1) жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалану төрләре;

2) жир кишәрлекләреннәц иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рохсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары;

3) Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануны чикләү;

4) территориянен коммуналъ, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм, шәһэр төзелеше регламенты кулланыла торган территориаль зона чикләрендә территориияне комплекслы һәм тогрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру карапла очракта, күрсәтелгән объектларның халык очен территориаль файдалана алу мөмкинлегенең максималь момкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре.

4. Шэһэр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шәһэр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләре чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына тигез дәрәҗәдә кагыла.

5. Шәһэр төзелеше регламентының гамәли коче жир кишәрлекләренә кагылмый:

1) Россия Федерациясе халыкларның мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамблълар территориияләре чикләрендә, шулай ук ачыкланган мәдәни мирас объектлары һәм мәдәни мирас объектларын саклау түрүнда Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган ядкарьләр яисә ансамблъләр территориияләре чикләрендә;

2) гомуми файдаланудагы территориияләр чикләрендә;

3) линия объектларын урнаштыру очен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары биләгән объектлар;

4) файдалы казылмалар чыгару очен бирелгән.

6. Тарихи жирлекләр территориияләренә, истәлекле урыннарга, дәвалая-савыктыру урыннары жирләренә һәм курортларга, территориияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга карата шәһэр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

7. Шәһэр төзелеше регламентлары тубәндәгеләр очен билгеләнми

- урман фонды жирләре;

- оске сулар белән капланган жирләр;

- запас жирләр;

- махсус сакланылуучы табигаты территорияләре жирләре (дөвалау-савыктыру урыннары һәм курортлары жирләренинән тыш);

- авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре;

- махсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы социаль-икътисади үесен территорияләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре.

8. Шәһәр тозелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр тозелеше регламентлары билгеләнми торган жир кишәрлекләренинән файдалану федераль законнар нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органдары, Россия Федерацияссыз субъектларының башкарма хакимият органдары яисә жирле үзидарәнен вәкаләтле органдары тарафыннан билгеләнә.

Махсус икътисадый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләренинән файдалану махсус икътисади зоналар белән идарә итү органдары тарафыннан билгеләнә.

Махсус сакланылуучы табигаты территорияләре чикләрендә урнашкан урман фонды жирләренинән яисә жир кишәрлекләренинән (махсус сакланылуучы табигаты территорияләрсө составына кертелгән торак пунктлар территорияләренинән тыш) файдалану тиешенчә урман хужалыгы регламенты, урман законнары, махсус сакланылуучы табигаты территориясе турындагы нигезләмә белән, махсус сакланылуучы табигаты территорияләре турындагы законнар нигезендә билгеләнә.

III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафынан жир кишәрлекләренән һәм капиталь төзелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалану торләрен үзгәрту турышда нигезләмәләр

10 статья. Жир кишәрлекләренән һәм капиталь төзелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалану торләрен үзгәрту тәртибе

1. Жир кишәрлекләренән һәм капиталь төзелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалану торен үзгәрту күчемес з мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрындагы жир кишәрлеге яисә капиталь төзелеш объекты турында белешмәләргә үзгәрешләр керту юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Тиешле территориаль зона очен билгеләнгән рохсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче торләрен куллану шартларында рохсәт ителгән файдалану торен үзгәрту жир кишәрлекләренән һәм капиталь төзелеш объектларының хокук ияләре тарафынан түбәндәгә ысууллар белән гамәлгә ашырыла:

- хокуккя ия булучы, рохсәт ителгән файдалану торен үзгәрту турында гариза, хокукны билгели торган документлар, шулай ук тиешле жир кишәрлекен аерым территориаль зонага (Кагыйдәләрдән өзәмтәг) керту турында муниципаль берәмлекнән башкарма комитеты биргән белешмә белән кадастры исәбе органына морәҗәгать итә, әгәр тиешле территориаль зона турында белешмәләр күчемес з мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрында булмаса;

- хокук иясе, мәгълүмат элементтәсе тәртибендә жир кишәрлеке яисә капиталь төзелеш объекты характеристикасын үзгәрту турында белешмәләр жибәрү очен, рохсәт ителгән файдалану торен үзгәрту турында гариза белән жирле үзидаре органинарына морәҗәгать итә.

3. Тиешле территория зonasы очен шартлы рохсәт ителгән башка торға караган рохсәт ителгән файдалану торен үзгәрту Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы таләпләре һәм элеке Кагыйдәләрнен 11 статьясы нигезләмәләре нигезендә жир кишәрлекенән яисә капиталь төзелеш объектынан файдалануның шартлы рохсәт ителгән торен рохсәт алу юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жиirlәrdә урнашкан жир кишәрлекләренән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануның бер торен үзгәрту турындағы караплар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка торен кабул ителе.

5. Тиешле территориаль зона очен билгеләнгән рохсәт ителгән файдалануның момкин булган торләре исемлегендә булмаган жир кишәрлекләренән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануның барлык башка торләре элеке территориаль зона очен рохсәт ителмәгән булып тора һәм элеке Кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәндә генә рохсәт итепергә момкин.

6. Территорияне комплекслы үстерү туринда карап кабул ителгән коннән алыш аца карата аны комплекслы үстерү туринда карап кабул ителгән территорияне планлаштыру документларын раслау коненә кадәр, мондый территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренән һәм (яисә) капиталь төзелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалану торен үзгәрту рохсәт ителми.

11 статья. Жир кишәрлекен яисә капиталь төзелеш объектын файдалануның шартлыча рохсәт ителгән торен рохсәт бирү тәртибе

1. Жир кишәрлекен яисә капиталь төзелеш объектын файдалануның шартлы рохсәт ителгән торен (алга таба - файдалануның шартлы рохсәт ителгән торен рохсәт бирү) рохсәт бирү белән кызыксынган физик яисә юридик зат комиссиягә файдалануның шартлы рохсәт ителгән торен рохсәт бирү туринда гаризаны жибәрә.

Шартлы рохсәт бирү туринда гариза куллануның рохсәт ителгән торен электрон имза белән имзаланган электрон документ рөвешендә жибәрелергә момкин.

2. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү түрүнде карар проекты чикләрендә жир кишәрлеге яисә рөхсәт соратып алына торган капиталь төзелеш объекты урнашкан территориалы зона чикләрендә яшәүче граждандар катнашында Татарстан Республикасы Арча муниципаль районында гавами тыңлауларны (жәмәгать фикер альшуларын) оештыру һәм уздыру тәртибе түрүндагы нигезләмәдә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган ижтимагый фикер альшуларда яисә гавами тыңлауларда фикер альширга тиеш.

3. Эгәр жир кишәрлекен яисә капиталь төзелеш объектын файдалануның рөхсәт ителгән төре эйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга момкин булса, жәмәгать фикер альшулары яисә гавами тыңлаулар мондый тискәре йогынтыны куркыныч астына күйган жир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш объектларының хокук ияләре катнашында уздырыла.

4. Комиссия әлеге рөхсәт соратып алына торган жир кишәрлекен белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләреннән хокукка ия булучыларга рөхсәт бирү түрүнде карар проекты буенча ижтимагый фикер альшулар яисә гавами тыңлаулар уздыру түрүнде хәбәрләр жибәрә, аның карата әлеге рөхсәт соратыла торган жир кишәрлекләре белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталь төзелеш объектларының хокук ияләренә һәм әлеге рөхсәт соратып алына торган капиталь төзелеш объектының бер олеше булган биналарның хокук ияләренә. Күрсәтелгән хәбәрләр кызықсынган затның шартлы рәвештә рөхсәт бирү түрүнде гаризасы альинган көннән соң жиңе эш конениң дә соңға калмычка жибәрелә.

5. Жәмәгать фикер альшуларын яки гавами тыңлаулар үткәру вакыты муниципаль берәмлек халкына аларны үткәру түрүнде хәбәр ителгән көннән алыш жәмәгать фикер альшулары яки жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре түрүнде нәтижә басылган көнгә кадәр муниципаль берәмлек уставы һәм (яки) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукий акты белән билгеләнә һәм бер айдан артык була алмый.

6. Комиссиядән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү түрүндагы мәсьәлә буенча ижтимагый фикер альшулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре түрүнде бәяләмә пигезендә, башкарма комитет бәяләмәсен исәпкә алыш, кабул ителгән карарының сәбәәләрен қурсәтеп, куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту түрүнде тәкъдимнәр әзерли һәм аларны башкарма комитет житәкчесенә жибәрә.

7. Әлеге статьяның 6 олешендә қурсәтелгән рекомендацияләр нигезендә башкарма комитет житәкчесе мондый тәкъдимнәр көргән көннән алыш оч көн эчендә мондый рөхсәтне файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә яисә мондый рөхсәтне бирүдән баш тарту түрүнде карар кабул итә. Күрсәтелгән карар муниципаль хокукий актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару очен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм «Интернет» чеңләрендә муниципаль район һәм (яисә) жирлек сайтында (муниципаль берәмлекнең рәсми сайты булса) урнаштырылырга тиеш.

8. Ижтимагый фикер альшуларны яисә гавами тыңлауларны шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү мәсьәләсе буенча оештыруга һәм уздыруга бәйле чыгымнар мондый рөхсәт бирүдә кызықсынучы физик яисә юридик затка йөкләнә.

9. Жир кишәрлекенниң яисә капиталь төзелеш объектынан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төре шәһәр төзелеше регламентында Жәмәгать фикер альшулары уздырганин соң яисә юри файдалануның рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү белән кызықсынган физик яисә юридик зат инициативасы буенча гавами тыңлаулар үткәргәннән соң Кагыйдәгә үзгәрешләр кертү очен билгеләнгән тәртиптә кертелгән очракта, мондый затка файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү түрүндагы карар ижтимагый фикер альшулар яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә кабул ителә.

10. Физик яисә юридик зат шартлы рөхсәт ителгән файдалану төренә яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту түрүнде карар суд тәртибендә ризасызлык белдерергә хокуклы.

12 статья. Капиталь төзелеш объектларын тозуға, реконструкцияләүгә рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларынан читкә тайпилуга рөхсәт бирү тәртибе

1. Жир кишәрлекләренең шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән минималь күләмнәре йә конфигурация, төзелеш очен яраксыз инженерлык-геологик яисә башка характеристикалары булган жир кишәрлекләренең хокук ияләре рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларынан читкә тайпилуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәтләр алу очен морәҗәгать итәргә хокуклы.

1.1. Эгәр тайпилыш рөхсәт ителгән төзелеш объектларының бер яки берничә чик параметрларын бер тапкыр үзгәртү, конкрет территория зонасы очен шәһәр төзелеше регламенты тарафынан билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү максатларында ун проценттан да ким булмаган күләмдә кирәк булса, жир кишәрлекләренең яи булучылар рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен чик параметрларынан тайпилуга рөхсәт соран морәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен иң чик параметрларынан читләшү, техник регламентлар, норматив техник документлар таләпләрен үтәгәндә, аерым жир кишәрлеге очен рөхсәт ителә.

Катларның иң чик саны, биналарның, корылмаларның чик биеклеге hәм федераль яисә региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрендә капиталь төзелеш объектларының архитектура каарларына таләпләр олешендә рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларынан баш тарту рөхсәт ителми.

3. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен чик параметрларынан тайпилуга рөхсәт алуда кызыксынган зат Комиссиягә мондый рөхсәт бирү турында гариза жибәрә.

Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларынан тайпилуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындағы гариза электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә жибәрелергә мөмкән.

Рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларынан тайпилуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында каар проекты мондый рөхсәт бирү турында гариза кергән көннән алыш үнбиш эш көне эчендә эзерләнә hәм, элеге статьяның 1 олешендә күрсәтелгән очрактан тыш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган ижтимагый фикер альшуларда яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш.

Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларынан тайпилуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындағы каар проекты буенча ижтимагый фикер альшуларның оештыру hәм үткәрү белән бәйле чыгымнар мондый рөхсәт бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат йортә.

5. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен иң чик параметрларынан тайпилуга рөхсәт бирү турында каар проекты буенча ижтимагый фикер альшулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә Комиссия мондый фикер альшулар яисә тыңлаулар тәмамланган көннән алыш үнбиш эш көне эчендә мондый рөхсәт бирү турында яисә мондый рөхсәтне бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр эзерли hәм, кабул ителгән каарның сәбәпләрен күрсәтеп, күрсәтелгән тәкъдимнәре район администрациясе башлыгына жибәрә.

6. Элеге статьяның 5 олешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр кергән көннән алыш жиде кон эчендә район хакимияте башлыгы рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларынан тайпилуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә яисә, кабул ителгән каарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәт бирүдән баш тартуга рөхсәт бирү турында каар кабул итә.

6.1. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 олешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органынан, вазыйфай заттан, дәүләт учреждениесенниән яисә жирле үзидаро органынан рөхсәтсез төзелгән корылма ачыкландынган көннән алыш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 олешендә күрсәтелгән күрсәтелгән дәүләт хакимияте органына, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидаро органына рөхсәт бирү рөхсәт ителми, мондый корылма урнашкан жир кишәрлекен карата капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә, аны жимерүгә яисә билгеләнгән таләпләргә

туры китерү турында хәбәр ителми, моңа жирле үзидарә органы тарафынан дәүләт хакимияте башкарма органына, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына, Россия Федерацияссе Шәһәр төзелеше кодексының 55 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына яисә жирле үзидарә органына күрсәтелгән таләпләр керми, нәм Россия Федерацияссе Шәһәр төзелеше кодексының 55 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән әлеге гаризаны канәгатьләндөрүдөн баш тарту турында законлы карар үз-үзен канәгатыләндөрүдөн баш тарту турында үз коченә кергән булса.

7. Физик яисә юридик зат рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпилуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тартуга рөхсәт бирү турындағы каарга суд тәртибендә ризасызылык белдерергә хокуклы.

8. Эгәр мондый тайпилыш аэродром янындағы территориядә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануның чикләүләренә туры кильмәсә, рөхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрларыннан читкә тайпилуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү рөхсәт ителми.

IV БҮЛЕК. Жирле үзидар өрганишы тарафынан территорияне планлаштыру документларының эзерләү түрүндө нигезләмәләр

13 статья. Территорияне планлаштыру документларына гомуми таләпләр

1. Территорияне планлаштыру документларының эзерләү территорияләрне тотрыкли үстерүне тәэмин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы элементларын бүлеп бири, жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү, капиталь тозелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

Территорияне планлаштыру документларының эзерләү территориаль планлаштыру документлары, жирдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләре (линия объектларын урнаштыруны күздә тоткан территорияне планлаштыру документларының эзерләүдән тыш), урман хужалыгы регламенты, коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программалары, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктураны комплекслы үстерү программалары, шәһәр тозелешен проектлау нормативлары, юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемалары, "Россия Федерациясенә юл хәрәкәтен оештыру түрүндә һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү түрүндә" Федераль законның 11 статьясындагы 1 олешендә күрсәтелгән юл хәрәкәтен оештыруның нәтиҗәлелеген тәэмин итү таләпләре, техник регламентлар, техник регламентлар, материаллар принциплары һәм аларның нәтижәләрен исәпкә алып, мәдәни мирас объектлары чикләрен, Россия Федерациясе Конституция кодексының 45 статьясындагы 2 олешендә күрсәтелгән мәдәни мирас объектлары чикләрен, мәдәни мирас объектлары чикләрен, мәдәни мирас объектлары чикләрен, территорияләре чикләрен аерым территорияләре чикләрен исәпкә алып, техник регламентлар, кагыйдәләр һәм кагыйдәләр жыелмасы нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Капиталь тозелеш объектын урнаштыру максатларында территорияне планлаштыру документларының эзерләү түбәндәгө очракларда мәжбүри:

- 1) федераль, региональ яисә жирле әһәмияттәге капиталь тозелеш объектын урнаштыруга бойле рөвөнгө дәүләт яисә муниципаль ихтияжлар очен жир кишәрлекләрен тартып алу кирәк;
- 2) қызыл линияләр урнаштыру, үзгәртү яисә гамәлдән чыгару кирәк;
- 3) жир законнары нигезендә жир кишәрлекләре тозу территорияне ызанлау проекты нигезендә генә гамәлгә ашырылган очракта жир кишәрлекләре төзөргә кирәк;
- 4) капиталь тозелеш объектын урнаштыру уртак чиге булган ике һәм андан да күбрәк муниципаль берәмлекләр территорияләрендә планлаштырыла (мондый капиталь тозелеш объектын дәүләт милкендәгә яисә муниципаль милектәгә жирләрдә яисә жир кишәрлекләрендә урнаштыру планлаштырыла торган очрактан тыш һәм мондый капиталь тозелеш объектын урнаштыру очен дәүләт яисә муниципаль милектәгә жир кишәрлекләрен бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп итлеми);
- 5) линияле объектны тозу, реконструкцияләү (линия объектын урнаштыру дәүләт яисә муниципаль милектәгә жирләрдә яисә жир кишәрлекләрендә планлаштырылган очрактан тыш һәм мондый линияле объектны урнаштыру очен дәүләт милкендәгә яисә муниципаль милектәгә жир кишәрлекләрен бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп итлеми) планлаштырыла. Россия Федерациясе Хокумәт тарафынан линия объектын тозу, реконструкцияләү очен территорияне планлаштыру документларының эзерләү таләп итлемәгән башка очраклар билгеләнергә момкин;
- 6) линия объекты булмаган капиталь тозелеш объектын урнаштыру планлаштырыла һәм аның эшчәнлеген тәэмин итү очен максус сакланылучы табигать территориясе чикләрендә яисә урман фонды жирләре чикләрендә капиталь тозелеш объектларын урнаштыру планлаштырыла;
- 7) территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру планлаштырыла;
- 8) "Күпфатирлы йортларны һәм күчмесез мөлкәтнен башка объектларын өлешле төзүдә катнашу түрүндә һәм Россия Федерациясенә кайбер закон актларына үзгәрешләр кертү хакында" 2004 елның 30 декабрендәгэ 214-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә олешле тозелештә катнашучыларның акчаларын жәлеп итеп, индивидуаль торак тозелеше объектларын тозу планлаштырыла.

3. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территориаль зоналардан файдалану һәм (яисә) муниципаль районнарны территориаль планлаштыру схемалары белән билгеләнгән территорияләрне, жирлекләрнең, шәһәр округларының генераль планинары белән билгеләнгән функциональ зоналарны, территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру каралган территорияләрне планлаштыру структурасының бер яисә берничә чиктәш элементына карата гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү һәм раслау, шулай ук территорияне планлаштыру документларын әзерләү үзенчлекләре жирлек территориясендә карата Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45, 46 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алыш билгеләнә.

14 статья. Территорияне планлаштыру документлары торләре

1. Территорияне планлаштыру документларының торләре түбәндәгеләр:

- 1) территорияне планлаштыру проекты;
- 2) территорияне ызанлау проекты.

2. Территорияне планлаштыру проектларын әзерләү планлаштыру структурасы элементларын бүлес бирү, гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгеләү, капиталь төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү, территорияне планлаштырыла торган үстерүнен характеристикаларын һәм чиратын билгеләү очен гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне ызанлау проектын әзерләү планлаштыру структурасының бер яисә берничә катиш элементы чикләрендә урнашкан территориягә карата, территориаль зонаның һәм (яисә) муниципаль районны территориаль планлаштыруның билгеләнгән схемасы чикләрендә жирләрдән файдалану һәм (яисә) төзелеш алыш бару кагыйдәләренен, жирлекнен, шәһәр округының генераль планинда территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориянен чикләрнен гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне ызанлау проектын әзерләү түбәндәгеләр очен гамәлгә ашырыла:

- 1) чикләрнен, төзелә торган һәм үзгәртелә торган жир кишәрлекләренен урнашу урынын билгеләү;
- 2) яңа капиталь төзелеш объектларын урнаштыру планлаштырылмаган төзелеш территорияләре очен, шулай ук территорияләр чикләрендә урнашкан жир кишәрлекен тозугә, үзгәртүгә һәм (яисә) үзгәртүгә бәйле рөвештә кызыл линияләр урнаштыру, үзгәрту, туктату очен, территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотылмаган төзелеш территорияләре очен кызыл линияләр билгеләү, үзгәрту, гамәлдән чыгару, мондый билгеләүнен гомуми файдалану территориясе чикләрен үзгәртүгә китерерлек шартлар булгандা.

5. Территорияне ызанлау проекты расланырга тиешле төп өлештән һәм элеге проектны нигезләү материалларыннан тора.

6. Территорияне ызанлау проектларын әзерләү, территорияне планлаштыру документларын әзерләү очен Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә мондый инженер эзләнүләрен башкару таләп итегендә очракларда, инженер эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен исәпкә алыш гамәлгә ашырыла. Территорияне ызанлау проектын әзерләү максатларында элеге территорияне планлаштыру проектын әзерләү очен алынган инженер эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен аларны үтәү қоненнән алыш биш ел дәвамында файдалану рөхсәт итэл.

7. Территорияне ызанлау проектын әзерләгендә чикләриңе урнашу урынын, төзелә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренен урныны билгеләү шәһәр төзелеше регламентлары һәм конкрет эшчәнлек торләре очен жир кишәрлекләре бирү нормалары, федераль законнарда һәм Россия Федерациясе субъектлары законнарында билгеләнгән төзелә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренә башка таләпләр, техник регламентлар, кагыйдәләр жыенинны нигезендә гамәлгә ашырыла.

8. Эгэр территорияне чикләү проектын эшләү жир кишәрлекенең яки жир кишәрлекенең кадастр планында уриашуының расланган схемасы нигезендә жир кишәрлекләре булдыру каралган территорииягә карата гамәлгә ашырыла икән, жир кишәрлекләренең чикләре әлеге схемада каралган жир кишәрлекләренең чикләре уриашкан урынга туры килергә тиеш.

9. Тарихи жирлек территорииясенә карата әзерләнгән территориияне ызанлау проектында Россия Федерациисе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарлыләрен) саклау турындагы законнарда аларның сакланышын тәэммин иту плаништыру структурасы элементлары исәпкә альна.

10. Территорияне плаништыру проекты белән расланган плаништыру структурасының элементы яисә элементлары чикләрендә уриашкан территориияне ызанлау проектын әзерләгән очракта, аерым документ рәвешендә жәмәгать фикер алыушулары яисә гавами тыңлаулар үткәрелми, моңа территориие комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотылмаган территория чикләрендә уриашкан жир кишәрлекен төзүгә һәм (яисә) үзгәртүгә бәйле рәвештә территориияне ызанлау проектын әзерләү, үзгәртү, қызыл линияләрне үзгәртү очрагы керми, мондый билгеләү, қызыл сыйыкларны үзгәртү гомуми файдалану территорииясе чикләрен үзгәртүгә китерә дигән шарт белән.

11. Территорияне плаништыру документларына гомуми таләпләр, эчтәлеге, әзерләү һәм раслау тәртибе Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексы, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукий актлар белән билгеләнә.

V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында нигезләмәләр

15 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр

1. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләренең тормыш, хокукларының һәм законны мәнфәгатъләрең үзай шартларга үтгәү максатыннан үткәрелә.

2. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль берәмлек уставы, әлеге Кагыйдәләр, башка норматив хокукий актлар нигезендә уздырыла.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышуларга яисә гавами тыңлауларга тубәндәгеләр чыгарыла:

- Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектлары;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очраклардан тыш территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызынлау проектлары;

- жир кишәрлекләрнин һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рохсәт ителгән төрләренең рохсәтләр бирү турындагы каарлар;

- рохсәт ителгән төзелешең иц чик параметрларыннан тайпилуга, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рохсәт бирү турындагы каарлар проектлары.

4. Ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм үткәрү тәртибе «Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге халкына жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар башлану турында хәбәр итүне, тиешле проект белән танышуны, муниципаль берәмлек халкының жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларында катнашуын тәэмин итә торган башка чаралары, кабул ителгән каарларының нигезле булуын да кертеп, жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар иетиҗәләрен бастырып чыгаруны (халықка житкерүне) күзәтә тотарга тиеш.

5. Ижтимагый фикер алышуларны оештыру һәм үткәрүнең тәртибе һәм башка үзенчәлекләр, гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 маддәссе, «Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы» муниципаль берәмлеге уставы, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлегендә гавами тыңлауларны (жәмәгать фикер алышуларын) оештыру һәм уздыру тәртибе турындагы нигезләмә, башка норматив хокукий актлар белән билгеләнде.

16 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектлары буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре яисә аларга үзгәрешләр кертү проектлары буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар муниципаль берәмлек башлыгы каары нигезендә Кагыйдәләр проектын эзерләү комиссиясе тарафыннан уздырыла.

2. Кагыйдәләр проекты буенча жәмәгать фикер алышуларының яисә гавами тыңлауларының озынлыгы мондый проект басылып чыккан коннән кименә бер һәм кименә очай тәшкил итә.

3. Билгеле бер территориаль зона очен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентына үзгәрешләр кертү олешендә Кагыйдәләргә үзгәрешләр эзерләнгән очракта, шулай ук территорияне комплекслы үстерү турында каар кабул ителүгә бәйле рөвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр эзерләнгән очракта, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар территориаль зона чикләрендә үткәрелә, аның очен мондый шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән территория чикләрендә

комплекслы үсөш узарга тиешле территория чикләрендә башкарыла. Бу очракларда жәмәгать фикер альшулары яисә гавами тыңлаулар уздыру срокы бер айдан артык була алмый.

4. Россия Федерациисе Шәһәр тозелеше кодексының 33 статьясындагы 2 өлешенең 3 - 6 пунктларында һәм 3.1 өлешендә каралган очракларда жирләрдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту максатларында, шулай ук конкрет территориаль зона очен шәһәр тозелеше регламентында билгеләнгән рохсәт ителгән тозелеш объектларының элек билгеләнгән иң чик параметрлары үзгәртелмәгән, капитал тозелеш объектларын һәм (яисә) конкрет территориаль зона очен шәһәр тозелеше регламентында билгеләнгән капитал тозелеш объектларын бер яисә берничә чик параметры бер тапкыр үзгәртелгән очракта, ижтимагый фикер альшулар яисә гавами тыңлаулар уздыру, тозелештән файдалану кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында каар кабул итү турындагы чыгару һәм Россия Федерациисе Шәһәр тозелеше кодексының 33 статьясындагы 4 өлешендә каралган Россия Федерациисе Шәһәр тозелеше кодексының 33 өлешенде каралган.

17 статья. Жир кишәрлеген яисә капитал тозелеш объектын файдалануның шартлы рохсәт ителгән торенә рохсәт бирү турында каар проекты буенча ижтимагый фикер альшулар яисә гавами тыңлаулар

1. Жир кишәрлегенин яисә капитал тозелеш объектынан файдалануның шартлыча рохсәт ителгән торенә рохсәт бирү тәртибе Россия Федерациисе Шәһәр тозелеше кодексы һәм әлеге Кагыйдәләренең 11 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгелән.

2. Куллануның шартлы рохсәт ителгән торенә рохсәт бирү турында каар проекты жәмәгать фикер альшулары яисә гавами тыңлауларда фикер альшырга тиеш. Ижтимагый фикер альшулар яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм үткәрү комиссия тарафынан гамәлгә ашырыла.

3. Әгәр жир кишәрлеген яисә капитал тозелеш объектын файдалануның рохсәт ителгән торе әйләнә-тире мохиткә тискәре йогынты ясарға мөмкин булса, жәмәгать фикер альшулары яисә гавами тыңлаулар мондый тискәре йогынтыны куркыныч астына күйган жир кишәрлекләренең һәм капитал тозелеш объектларының хокук ияләре катнашында уздырыла.

4. Комиссия тубәндәге затларга файдалануның шартлы рохсәт ителгән торенә рохсәт бирү турында каар проекты буенча ижтимагый фикер альшулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында хәбәрләр жибәре:

- әлеге рохсәт соратын альна торган жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләренә хокукка ия булучыларга;

- жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал тозелеш объектларының хокукка ия булучыларына әлеге рохсәт соратын альна торган объектлар;

- капитал тозелеш объектының бер олеше булган, әлеге рохсәт соратын альна торган биналарның хокук ияләрене.

Күрсәтелгән хәбәрләр кызықсынган затның шартлы рәвештә рохсәт бирү турында гаризасы алынган қоннән соң жиде эш қоннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

5. Жәмәгать фикер альшулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан қонгә кадәр муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукий акты белән билгелән һәм бер айдан артык була алмый.

6. Куллануның шартлы рохсәт ителгән торенә рохсәт бирү турында каар проекты буенча ижтимагый фикер альшулары яисә гавами тыңлауларны оештыруга һәм уздыруга бойле ныгымнар мондый рохсәтне бирү белән кызықсынуучы физик яисә юридик затка йөкләнә.

7. Жир кишәрлегенин яисә капитал тозелеш объектынан файдалануның шартлыча рохсәт ителгән торе шәһәр тозелеше регламентына жирдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту очен билгеләнгән тәртиптә, ижтимагый фикер альшулар уздырылганин яисә шартлы рәвештә рохсәт ителгән файдалану торенә рохсәт бирү белән

кызыксынучы физик яисә юридик зат инициативасы буенча гавами тыңлаулар уздырылғаннан соң, мондый затка файдалануның шартлы роҳсәт ителгән төрөнә роҳсәт бирү түріндагы карап ижтимагый фикер альшулар яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә кабул итед.

18 статья. Роҳсәт ителгән тозелеш, капиталъ тозелеш объектларын реконструкцияләүнең иц чик параметрларынан тайпилуга роҳсәт бирү мәсьәләсе буенча ижтимагый фикер альшулар яисә гавами тыңлаулар

1. Роҳсәт ителгән тозелешнең чикле параметрларынан читкә тайпилуга, капиталъ тозелеш объектларын реконструкцияләүгә роҳсәт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр тозелеше кодексы һәм әлеге Кагыйдәләрнең 12 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2. Роҳсәт ителгән тозелешнең чикле параметрларынан читкә тайпилуга, капиталъ тозелеш объектларын реконструкцияләүгә роҳсәт бирү түрінде гариза кергән коннән алып уйбиш эш көне эчендә әзерләнә һәм жәмәгать фикер альшуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Ижтимагый фикер альшулар яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм үткәру Комиссия тарафынан гамәлгә ашырыла.

3. Ижтимагый фикер альшуларны яисә роҳсәт ителгән тозелешнең чикле параметрларынан тайпилуга, капиталъ тозелеш объектларын реконструкцияләүгә роҳсәт бирү түрінде карап проекты буенча гавами тыңлауларны оештыруга һәм уздыруга бәйле чыгымнар мондый роҳсәт бирүдә кызыксынучы физик яисә юридик зат йөртә.

VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында нигезләмәләр

19 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту тәртибе

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 - 32 статьяларында каралган тәртиптә, 33 статьяда билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту түрләндагы мәсьәләне жирле администрация башлыгы тарафынан карау очен түбәндәгеләр нигез була:

1) жирлекнең генераль планында жирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләренен, муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасының мондый генераль планнарга яисә муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр керту нәтижәсендә барлыкка килгән туры килмәве;

1.1) жирлекнең, шәһәр округының, авылара территориянең жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрендә кертгәлән, аэродром янындағы территориядә билгеләнгән күчмәсез милек объектларынан файдалануның чикләуләренең бозуларны бетерү турында Россия Федерациясе Хөкүмәтә тарафынан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органынан Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда үтәү очен мәжбүри керем;

2) территориаль зоналарның чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү түрләндә тәкъдимнәр керү;

3) территориядән, мәдәни мирас объектлары территорияләрнән файдалануның маҳсус шартлары булган зоналар чикләренең урнашу урыны түрләндән белешмәләрнең шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында чагылдырылган туры килмәве, ул күчмәсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрында күрсәтелгән зоналар, территорияләр чикләренең урнашу урыны тасвирамасына карый;

4) федераль, региональ һәм жирле энәмияттәге истәлекле урыннар территорияләрнән файдалануның маҳсус шартлары булган зоналар чикләрендә тұлсынча яисә олешчә урнашкан жир кишилекләрнән һәм капитал төзелеш объектларынан файдалануның күчмәсез мөлкәт объектларынан мондый зоналар, территорияләр чикләрендә файдалану чикләуләренә шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән чикләуләрнең туры килмәве;

5) территориядән файдалануның маҳсус шартлары булган зоналарны билгеләү, үзгәртү, тұktату, мәдәни мирас объекты территориясе чикләрен, федераль энәмияттәге тарихи жирлек территориясен, региональ әнәмияттәге тарихи жирлек территориясен билгеләү, үзгәртү;

6) территорияне комплекслы үстөрү түрләндә карат кабул итү;

7) муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан Ватанны саклаганды һәлак булғанинары күмү урыннарын ачыклау.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту түрләндагы тәкъдимнәр Комиссияға жибәрелә:

1) федераль башкарма хакимият органнары тарафынан жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре федераль энәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуна комачауларга момкин булған очракларда;

2) жирләрдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре региональ энәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуна комачауларга момкин булған очракларда Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафынан;

3) Арча муниципаль районның жирле үзидарә органнары тарафынан жирләрдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре жирле энәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуна комачауларга момкин булған очракларда;

4) жирлек территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелеше жайга салу тәртибен камилләштерегә кирәк булған очракларда жирле үзидарә органнары тарафынан;

4.1) муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан Ватанны саклаганды һәлак булғанинары күмү урыннары табылган очракларда жирле үзидарә органнары тарафынан;

5) физик яисә юридик затлар тарафыннан инициатив тәртиптә йә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен куллану итэжесендә жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары итэжәле файдаланылмаса, аларның хокукка ия булучыларына зиян салынса, жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хакы кими, гражданнарның һәм аларның берләшмәләренең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гамәлгә ашырылмаган очракларда;

6) Россия Федерациясе тарафыннан булдырылган һәм территорияне комплекслы үстерү турында Россия Федерациясе Хокумәт тарафыннан кабул ителгән карарны гамәлгә ашыруны тәэмин итүче вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы яисә юридик зат; ул Россия Федерациясе тарафыннан төзелгән яисә устав (жыелма) капиталында Россия Федерациясе олеше 50 проценттан артык тәшкил итә яисә бүләндек жәмғыте, устав (жыелма) капиталында 50 проценттан артык олеш шундай юридик затка карый (алга таба - Россия Федерациясе тарафыннан билгеләнгән юридик зат);

7) Татарстан Республикасы билгеләнгән һәм кабул ителгән Татарстан Республикасы, Арча муниципаль районы башлыгы тарафыннан территорияне комплекслы үстерү турында каар кабул иткән Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең иң югары башкарма органы, муниципаль районның башкарма комитеты тарафыннан территорияне комплекслы үстерү турында каарны гамәлгә ашыру максатларында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамә төзегән зат тарафыннан яисә устав (жыелма) капиталында Россия Федерациясе субъекты, муниципаль берәмлек яисә устав (жыелма) капиталында 50 проценттан артык олешен тәшкил иткән юридик зат, яисә устав (жыелма) капиталында 50 проценттан артык олеше булган ярдәмче жәмғыте тарафыннан территорияне комплекслы үстерү турында каар төзелгән юридик зат (алга таба - Россия Федерациясе субъекты белән билгеләнгән юридик зат), территорияне комплекслы үстерү максатларында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамәне комплекслы үстерү турында каар төзелгән юридик зат тарафыннан.

3.1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 статьясындагы 3.1 олеше нигезендә федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектларын (линия объектларынан тыш) территориаль планлаштыру документларында каарлган жирлек территорияләрендә урнаштыру момкинлеге тәэмин ителмәгән очракта, вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, муниципаль районның вәкаләтле жирле үзидарә органы курсәтлән объектларны урнаштыруны тәэмин итү максатларында жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы таләпне вәкаләтле затка жибәрә.

3.2. Элеге статьяның 3 олешендә каарлган очракта Арча муниципаль районы башлыгы элеге статьяның 3.1 олешендә курсәтлән таләпне алган көннән алыш утыз көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертуне тәэмин итә.

3.3. Элеге статьяның 2 олешендәгә 3 - 6 пунктларында һәм 3.1 олешендә каарлган очракларда жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту максатларында, шулай ук конкрет территориаль зона очен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән рохсәт ителгән куллану торләре бер тапкыр үзгәртлән очракта, капиталь төзелеш объектларының һәм (яисә) капитал төзелеш объектларының элек билгеләнгән иң чик параметрлары үзгәртлемәгән, конкрет территориаль зона очен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән капитал төзелеш объектларының бер яисә берничә чик параметры бер тапкыр үзгәртлән очракта, ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру, жирдән файдалану кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы проектны кабул итү турындагы хәбәрне бастирып чыгару һәм элеге комиссиянең 4 олешендә каарлган бәяләмәне зәэрләү таләп итлеми.

3.4. Территорияне комплекслы үстерү турындагы каарарны гамәлгә ашыру максатларында жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертелгән очракта, шул исәптән Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 30 статьясындагы 5.2 олеше нигезендә, мондый үзгәрешләр территорияне планлаштыру проектын комплекслы үстерү максатларында раслаган көннән алыш тускан көннән да соңга калмычка кертелергә тиеш.

3.5. Муниципаль берэмлеклэр чиклэрендэ урнашкан Ватаны саклагандын һәлак булганинны күмү урыннарын ачыклауга байле рөвештэ жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту мондый урыннар ачыкланган көннән алыш алты ай дәвамында гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру таләп итлеми.

4. Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәреш керту турында тәкъдимнәр кергән көннән алыш егерме биш кон эчендә комиссия бәяләмә эзерли, анда кергән тәкъдим нигезендә жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту яисә мондый тәкъдимне кире кагу сәбәепләрен курсатеп, кире кагу турында тәкъдимнәр кертелгән, һәм бу нәтиҗәне Арча муниципаль районын башлыгына жибәрә.

4.1. Элеге кагыйдәләрне аэрордом янындагы территориядә билгеләнгән күчесиз милек объектларынан файдалануны чикләүг түры китерүне күздә тоткан жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындағы проект Комиссия тарафыннан каралмы.

5. Комиссия бәяләмәсендәге рекомендацияләрне исәпкә алыш, Арча муниципаль районын башлыгы егерме биш кон эчендә жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында яки элеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турында тәкъдимнәрне кире кагу хакында карап кабул итә һәм бу каарның күчмермәсен мөрәжәгать итүчеләргә жибәрә.

5.1. Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту жирле үзидарәнен вәкиллекле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла торган очракта, жирле үзидарәнен вәкиллекле органына жибәрелгән жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындағы проект курсателгән орган утырышында якындагы утырышта уздырылган көннән до соңга калмычка каралырга тиеш.

6. Арча муниципаль районын башлыгы Россия Федерациясе Хокумәте тарафыннан вәкаләт бирелгән башкарма хакимият органыннан элеге статьяның 2 олешендәге 1.1 пунктында курсателгән курсатма көргөшнән соң жирләрдэн файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында карап кабул итәргә тиеш. Элеге статьяның 2 олешендәге 1.1 пунктында курсателгән курсатмага карата суд тәртибендә шикаять бирелергә момкин.

7. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындағы 2 олешендә курсателгән дәүләт хакимиите башкарма органыннан, вазыйфай заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан рохсәтес корылма барлыгы ачыкланган көннән алыш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындағы 2 олешендә курсателгән капитал төзелеш объектларын, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан территориаль зонага карата шундый корылма урнашкан, жир кишәрлекләрнән һәм капитал төзелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалану төрен, мондый корылмаларның рохсәт ителгән файдалану төрен һәм параметрларына туры киәл торган рохсәт ителгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнен ин чик параметрларын, элеге корылманды карау нәтижәләрнән тыш, жирле үзидарә органына үз-үзен канәгатындеру турында законлы карап биргән очракта, элеге корылманды карау очракларынан тыш, таләпләргә туры китерү рохсәт итлеми.

8. Элеге статьяның 2 олешендәге 3 - 5 пунктларында каралган очракларда дәүләт хакимиите башкарма органы яисә жирле үзидарә органы территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләрнән файдалануның маҳсус шартлары булган зоналарны урнаштыруга, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр, региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен раслауга вәкаләтле орган Арча муниципаль районын башлыгына жирләрдэн файдалану һәм территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләрнән, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләрнән, региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләрнән файдалануның маҳсус шартлары булган зоналар чикләрен аерүү алу, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләрнән һәм капитал төзелеш объектларынан файдалануның чикләнүен билгеләү таләпләрен жибәрә.

9. Элеге статьяның 8 олешендә каралган таләпләр кергән очракта, территориядән файдалануның маҳсус шартлары булган зоналар барлыкка килү турында, мәдәни мирас объекты

территорияссе чиклэрे түрүнда яки әлеге статьяның 2 өлешендөгө 3 - 5 пунктларында каралган жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту очен нигезләр ачыкланган коннән Арча муниципаль районы башлыгы жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертуңе мондый таләп нигезендө төгәлләштерү юлы белән тәэмин итәргә тиеш. Шул ук вакытта әлеге статьяның 8 өлешендә каралган таләп нигезендә аларны төгәлләштерү максатларында жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр раслау таләп итлеми.

10. Федераль әһәмияттәге мәдәни мирас объектларыннан, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән, региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән файдалануның маҳсус шартлары булган зоналар чикләрен сайлап алу, мондый зоналар, территорияләр чикләрендө жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның чикләнгән булын билгеләү, әлеге статьяның 8 өлешендә каралган таләп кергән коннән алыш алты айдан артмаска тиеш, территориядән файдалануның маҳсус шартлары булган зонаның, мәдәни мирас объекты территорияссе чикләре түрүнда белешмәләрне билгеләү, үзгәрту яисе туктату түрүнда йә жирлән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту очен әлеге статьяның 2 өлешендөгө 3 - 5 пунктларында каралган нигезләмәләр ачыкланган коннән алыш алты айдан арта алмый.

VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның һәм тозелешнең башка мәсьәләләрең жайга салу турында нигезләмәләр

20 статья. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматны күчемсез молкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү

1. Территория зоналары чикләре турында белешмәләр кертү кагыйдәләре күчемсез молкәтнең бердәм дәүләт реестрына “Күчемсез милекне дәүләт теркәвенә алу турында” 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законның 32, 34 статьялары нигезләмәләре белән билгеләнә.

2. Элеге Кагыйдәләр белән, шул исәитән күчемсез молкәтнең бердәм дәүләт реестрында булган жир кишәрлекләре, торак пунктлар яисә муниципаль берәмлекләрнең чикләре урынын билгеләүдәгэ хаталарны исәпкә алып, территориаль зоналар билгеләнә.

Бердәм дәүләт күчемсез молкәт реестрында белешмәләре булмаган торак пунктлар чикләренә карата аларның чикләрең билгеләүдәгэ хаталар исәпкә алынмый.

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АРЧА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ "Яңа Кенәр Авыл Жырлеке" МУНИЦИПАЛЬ
БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ ЖЫРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҮӘМ
ТӨЗЕЛЕШ ҚАГЫЙДӘЛӘРЕ

2 ТОМ

Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары
ШӘҲӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

2023 ел

ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ һӨМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДЭЛӨРЕ ДОКУМЕНТЛАРЫ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының «Яңа Кенэр авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенен жирдэн файдалану һӨм төзелеш кагыйдэлэре документлары составына түбәндәгеләр керә:

1. Составта текст олеше:

Кереш;

1 том. Жирдэн файдалану һӨм төзелеш алыш бару кагыйдэләренә үзгәрешләр кертү һӨм куллану тәртибе;

2 том. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеше регламентлары.

2. Составта график олеш:

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар,

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядэн файдалануның максус шартлары булган зоналар.

3. Күшымта:

- Территориаль зоналар чикләре турьиндагы белешмәләр.

Эчтәлек

КЕРЕШ	7
I олеш. Жирдән файдалану һәм тозелеш алыш бару кагыйдәләрен куллану тәртибе, жирдән файдалану һәм тозелеш алыш бару кагыйдәләрене үзгәрешләр кертү тәртибе.....	8
I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр	8
1 статья. Жирдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләре, аларны керту, билгеләү һәм аларның составы	8
2 статья. Жирдән файдалану һәм тозелеш турында мәгълүматның ачыклыгы һәм һәркем файдалана алышырлык булуы	8
3 статья. Жирдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләре үз коченә керү	9
4 статья. Жирдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләрен бозган очен жаваплылык	9
II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органинары тарафынан жирдән файдалану һәм тозелешине жайга салу турында нигезләмәләр	10
5 статья. Жирле үзидарә органинары вәкаиләтләре	10
6 статья. Жирдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләре проекттың әзерләү комиссиясе	11
7 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр	12
8 статья. Территориаль зоналар	12
9 статья. Шәһәр тозелеше регламентлары һәм аларны куллану	14
III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафынан жир киңәрлекләрнән һәм капиталь тозелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалану торларен үзгәртү турында нигезләмәләр	16
10 статья. Жир киңәрлекләрнән һәм капиталь тозелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалану торларен үзгәртү тәртибе	16
11 статья. Жир киңәрлекләрнән һәм капиталь тозелеш объектының файдалануның шартлыча рохсәт ителгән торенә рохсәт бирү тәртибе	16
12 статья. Капиталь тозелеш объектларын тозүгә, реконструкцияләүгә рохсәт ителгән тозелешниң чик параметрларынан читкә тайнылууга рохсәт бирү тәртибе	17
IV БҮЛЕК. Жирле үзидарә органинары тарафынан территорияне плаништыру документларының әзерләү турында нигезләмәләр	20
13 статья. Территорияне плаништыру документларына гомуми таләпләр	20
14 статья. Территорияне плаништыру документлары торларе	21
V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм тозелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында нигезләмәләр	23
15 статья. Жирдән файдалану һәм тозелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар осштыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр	23
16 статья. Жирдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләре проекти, жирдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләрене үзгәрешләр кертү проекtlары буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру узенчлекләре	23
17 статья. Жир киңәрлекләрнән һәм капиталь тозелеш объектының файдалануның шартлы рохсәт ителгән торенә рохсәт бирү турында каар проекти буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар	24
18 статья. Рохсәт ителгән тозелеш, капиталь тозелеш объектларын реконструкцияләүнен иш чик параметрларынан тайнылууга рохсәт бирү мәсьәләссе буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар	25
VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм тозелеш алыш бару кагыйдәләрене үзгәрешләр кертү турында нигезләмәләр	26
19 статья. Жирдән файдалану һәм тозелеш кагыйдәләрене үзгәрешләр кертү тәртибе	26
VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның һәм тозелешинең башка мәсьәләләрен жайга салу турында нигезләмәләр	30
20 статья. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматны күчмәсез молкәтниң бердәм дәүләт реестрына керту	30
II ӨЛЕШ. Шәһәр тозелешен зонаштыру карталары	35
VIII БҮЛЕК. Шәһәр тозелешен зонаштыру карталары	35
21 статья. Шәһәр тозелешен зонаштыру картасы Территориаль зоналар	35
22 статья. Шәһәр тозелешен зонаштыру картасы Территориядән файдалануның маҳсус шартлары булган зоналар	38

23 статья. Территориаль зоналар чикләре түрүнда белешмәләр.....	38
III ӨЛЕШ. ШӘНЭР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	40
IX БҮЛЕК. Шәһәр тозелеше регламентлары.....	40
24 статья. Шәһәр тозелеше регламенты составы.....	40
25 статья. Территориаль зоналарның шәһәр тозелеше регламентлары	42
25.1. Рохсәт итегән файдалануның ярдәмчә торләре.....	42
25.2. Шәхси торак тозелеше зоналарның шәһәр тозелеше регламенты (Ж1).....	44
25.3. Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның (ОД) шәһәр тозелеше регламенты.....	47
25.4. Транспорт инфраструктурасы зоналарның шәһәр тозелеше регламенты (Т).....	51
25.5. Инженерлык инфраструктурасы зоналарның шәһәр тозелеше регламенты (И).....	52
25.6. V класслы хәвәфлелектәге житештерү һәм склад объектлары зоналарның шәһәр тозелеше регламенты (П4)	53
25.7. Коммуналь-склад объектлары зоналарның шәһәр тозелеше регламенты (КС)	54
25.8. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарның шәһәр тозелеше регламенты (СХ2)	56
25.9. Рекреацион билгеләнештәге зоналарның шәһәр тозелеше регламенты (Р2)	57
25.10. Зиратлар урнаштыру зоналарның шәһәр тозелеше регламенты (СН1).....	59
25.11. Калдыклар белән эш итү зоналарның шәһәр тозелеше регламенты (СН2)	60
25.12. Оборона һәм иминлек объектлары зоналарның шәһәр тозелеше регламенты (ОБ).....	61
26 статья. Шәһәр тозелеше регламентларның гамәлдә булуга кагылый торган жирләр.....	62
27 статья. Шәһәр тозелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр.....	63
28 статья. Жирләрдән фактаға яисе плаништырылған файдалану территорияләре.....	63
X БҮЛЕК. Жир кишәрлекләренән һәм капитал тозелеш объектларынан файдалануны чикләү.....	65
29 статья. Территориядән файдалануның махсус шартлары булған зоналар чикләрендә жир кишәрлекләренән һәм капитал тозелеш объектларынан файдалануны чикләү	65
29.1. Гомуми нигезләмәләр	65
29.2. Су белән тәэммин итү чыганакларның санитар сак зоналары	66
29.3. Су саклау зоналары, оске су объектларның яр буе яклау полосалары.....	67
29.4. Электр целяләре хужалыгы объектларның сак зоналары.....	69
29.5. Газ бүлүү целяләрсөнцө сак зоналары.....	70
29.6. Автомобиль юлларның бүләнгән полосалары һәм юл буе полосалары.....	71
29.7. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары.....	72
30 статья. Махсус сакланылучы табигат территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләренән һәм капитал тозелеш объектларынан файдалануны чикләү	74
31 статья. Мәдәни мирав объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләренән һәм капитал тозелеш объектларынан файдалануны чикләү	74
XI БҮЛЕК. Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән территориянен момкин булған минималь тәэммин ителеш дәрәжәсөнцө исән-хисан қүрәткечләре һәм мондый объектларның халык очен максималь рохсәт итэл торган территория дәрәжәсөнцө исән-хисан қүрәткечләре	75

II ӨЛЕШ. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары

VIII БҮЛЕК. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары

21 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы Территориаль зоналар

1. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар әлеге Кагыйдәләрнең аерылгышызын олеше булып тора.

Бу картада билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре һәм аларның кодлы билгеләнешләре - территориаль зона төре индексы һәм билгеләнгән территориаль зона номеры сурәтләнгән.

Территориаль зоналарның чикләре әлеге Кагыйдәләрнең 1 томы 8 статьясындагы нигезләмәләр нигезендә билгеләнде.

2. Территория зоналарның һәр төре очен әлеге Кагыйдәләр белән шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә, ул бер төрдәге билгеләнгән барлык территориаль зоналарга карата эш итә.

Территориаль зоналар төрләрен билгеләү очен тубәндәгә исемнәр һәм шартлы билгеләр (индекслар) кулланыла:

Территория зонасы торенең индексы	Территориаль зона торенең исеме
Ж1	Индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1)
ОД	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)
Т	Транспорт инфраструктурасы зонасы (Т)
һәм	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (И)
П4	V класслы куркыныч житештерү һәм склад объектлары зонасы (П4)
КС	Коммуналь-склад объектлары зонасы (КС)
СХ2	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы (СХ2)
Р2	Рекреация билгеләнешендәге зона (Р2)
СН1	Зиратлар урнаштыру зонасы (СН1)
СН2	Калдыклар белән эш итү зонасы (СН2)
ОБ	Оборона һәм куркынычсызлык объектлары зонасы (ОБ)

Территориаль зона төре яисә әлеге Кагыйдәләр кысаларында индексни билгеләү очен куллану бергөрле булып тора.

3. Билгеләнгән территориаль зоналарны идентификацияләү очен территориаль зонаның номеры һәм исеме кулланыла. Билгеләнгән территориаль зона исеме түгәрәк жәяләр эчендә төзелгән территориаль зона төре индексын һәм билгеләнгән территориаль зона номерларын үз эченә алган территория зонасы төре исеменән тора.

Территориаль зона индексы территориаль зона торенең индексина туры килә. Территориаль зонага карата әлеге Кагыйдәләр кысаларында «территориаль зона индексы» һәм «территориаль зона индексы» терминнарын куллану бер мәгънәгә ия. Бер үк төрле индекс булган барлык территориаль зоналар очен гомуши шәһәр төзелеше регламенты гамәлдә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында тубәндәгә территориаль зоналарның чикләре билгеләнгән:

Зона номеры	Зона индексы	Исеме Территориаль зона исеме	Зоналарның урнашкан урыны
1-1	Ж1	Индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №1-1	Яңа Кенәр авылы
1-2	ОД	1-2 номерлы күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Яңа Кенәр авылы
1-3	Т	1-3 номерлы транспорт инфраструктурасы зонасы	Яңа Кенәр авылы
1-4	һәм	№1-4 инженерлык инфраструктурасы зонасы	Яңа Кенәр авылы
1-5	П4	V класслы куркыныч житештерү һәм склад объектлары зонасы (П4) №1-5	Яңа Кенәр авылы

1-6	КС	№1-6 коммуналь-склад объектлары зонасы	Яңа Кенәр авылы
1-7	CX2	№1-7 авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зонасы	Яңа Кенәр авылы
1-8	CH1	№1-8 зиратлар урнаштыру зонасы (CH1)	Яңа Кенәр авылы
1-9	P2	Рекреацион билгеләнеш зонасы (P2) №1-9	Яңа Кенәр авылы
1-10	ОБ	№1-10 оборона һәм куркынычсызлык объектлары зонасы	Яңа Кенәр авылы
2-1	Ж1	Индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №2-1	Байкал авылы
2-2	ОД	күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Байкал авылы
2-3	CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1) №2-3	Байкал авылы
3-1	Ж1	Индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №3-1	Югары Оры авылы
3-2	ОД	№3-2 күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Югары Оры авылы
3-3	CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1) №3-3	Югары Оры авылы
4-1	Ж1	Индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №4-1	Кызыл Яр авылы
4-2	ОД	күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона №4-2	Кызыл Яр авылы
4-3	CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1) №4-3	Кызыл Яр авылы
5-1	Ж1	индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №5-1	Кече Этнә авылы
6-1	Ж1	индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №6-1	Түбән Оры авылы
6-2	ОД	күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона №6-2	Түбән Оры авылы
6-3	КС	№6-3 коммуналь-склад объектлары зонасы	Түбән Оры авылы
7-1	Ж1	индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №7-1	Яңа Сәрдә авылы
8-1	Ж1	индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №8-1	Яңа Ашыт авылы
8-2	ОД	8-2 номерлы күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Яңа Ашыт авылы
8-3	CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1) №8-3	Яңа Ашыт авылы
9-1	Ж1	индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №9-1	Сорде авылы
9-2	ОД	№9-2 күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Сорде авылы
10-1	Ж1	индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №10-1	Шура авылы
10-2	CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1) №10-2	Шура авылы
11-1	Ж1	индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №11-1	Шурабаш авылы
11-2	ОД	№11-2 күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Шурабаш авылы
11-3	CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1) №11-3	Шурабаш авылы
12-1	CX2	№12-1 номерлы авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зонасы	Яңа Кенәр
12-2	CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1) №12-2	Яңа Кенәр
12-3	CH2	Калдыклар белән эш итү зонасы (CH2) №12-3	Яңа Кенәр

Территориаль зонаны билгеләү очен әлеге Кагыйдәләр кысаларында аның исемен яисә номерын куллану берторле мәгънәгә ия.

4. Билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре чикләрнең бер яисә аниан да күбрәк контурларыннан торырга момкин.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бер үк төрле индекс һәм территориаль зона номеры булган территориаль зоналарның чикләре контурлары бер күпконтурлы территориаль зонага керә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бер үк индекс булган территориаль зоналарның чикләре контурлары, эмма территориаль зоналарның төрле номерлары бер тордәгә төрле территориаль зоналарга керә.

5. Мәжбүри тәртиптә чикләр һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнә торган территориаль зоналардан тыш, шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шулай ук түбәндәгеләр күрсәтелде:

- шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр;
- шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр;

- барлық жир кишерлекенә карата билгеләнгән территория зонасы регламенты нигезендә жирләрдән (жир кишерлекениң яисә аның олешенниң) фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре.

Күрсәтелгән жирләр һәм территорияләр очен түбәндәге исемнәр һәм шартлы текст тамгалары (индекслар) кулланыла:

1) Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр

Индекс	Исеме
ЛО	линия объектларын урнаштыру очен билгеләнгән жир кишерлекләре

2) шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр

Индекс	Исеме
ЛФ	Урман фонды жирләре
ВО	Жир осте сулары белән капланган жирләр
СХ	Авыл хужалығы билгеләнешендә жирләр составындагы абыл хужалығы жирләре
ООПТ	Махсус сакланылучы табигать территорияләре жирләре

3) Жирләрдән фактта яисә планлаштырыла торган файдалану территорияләре

Индекс	Исеме
Ж1-Ф	Ж1 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән факттагы файдалану территориясе
СХ2-Ф	СХ2 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе

Күрсәтелгән жирләр һәм территорияләр территориаль зоналар булып тормый, элеге жирләр һәм территорияләр чикләре турында белешмәләр әзерләнми һәм күчемсез молкәтнең бердәм дәүләт реестрина кертелми.

6. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында мәжбүри тәртиптә мондый эшчәнлекне гамәлгә ашыру планлаштырылган очракта территорияне үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территорияләр билгеләнә. Мондый территорияләрнең чикләре бер яки берничә территориаль зона чикләрендә билгеләнә.

Чикләрендә территорияне комилекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру карапланган территорияләр «Яңа Кенәр абыл жирләгә» муниципаль берәмлеке чикләрендә ачыкланмаган, шуңа бәйле рөсөнитә әлеге Кагыйдәләр материалларында күрсәтлемәгән.

22 статья. Шәһәр төзелешен зонаштыру картасы Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар

1. «Шәһәр төзелешен зонаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар» әлеге Кагыйдәләриң аерылгысыз олеше булып тора.

Бу картада территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре чагылдырылды, алар Россия Федерациясе законнары нигезендә жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларынан файдалануга оствәмә чикләүләр кертәләр.

2. Әлеге томыш 29.1 статьясындагы 29.1 олеше нигезләмәләре нигезендә әлеге зоналарның махсус шартлары булган кагыйдәләре кысаларында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар оч торға бүленә: билгеләнүгә планшитырыла торган, ориентлаштырылган.

Шәһәр төзелешен зонаштыру картасында билгеләнгән һәм территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре генә курсәтелә.

Шәһәр төзелешен зонаштыру картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган ориентлашу зоналары чикләре чагылдырылмый, чөнки алар жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларынан файдалануны чикләү олешендә юридик кочкә ия түгел. Әлеге зоналарның якынча чикләре жирлекнең генераль планны нигезләү материаллары составына керә торган генераль планы карталарында чагылдырылырга мөмкин.

Территориядән файдалануның махсус шартлары булган шәһәр төзелешен зонаштыруны картадан алу мәгълүмати-белешмә характеристика була. Территориянең махсус шартлары планшитырылган зоналар чикләрендә тулысынча яисә олешчә урнашкан жир кишәрлекләре хокукуы бирүчеләр мондый зоналар очен билгеләнгән чикләүләрнең гамәлдә булын суд тәртибендә дәгъвалиларга хокуклы.

2. Билгеләнгән яисә планшитырыла торган, характеристикалары курсәтегән зоналар чикләрендә тулысынча яисә олешчә урнашкан жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларынан файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яисә олешчә урнашкан жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары әлеге Кагыйдәләргә туры килми.

3. Курсәтегән картада территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләренән тының, махсус сакланылучы табигать территорияләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре, ачыкланган мәдәни мирас объектлары, мәдәни мирас объектлары билгеләрена яя объектлар чикләре; тарихи жирлекләр территорияләре чикләре чагылдырылырга мөмкин.

23 статья. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр

1. Әлеге Кагыйдәләргә мәжбүри күшымта итеп билгеләнгән территориаль зоналар чикләре урынының график тасвирламасы булган билгеләнгән территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр, күчемсез молкәтнең Бердәм дәүләт реестрын алыш бару очен файдаланыла торган координаталар системасында әлеге чикләриң характеристлы нокталары координаталары исемлеге була.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә жирлекнең жирле үзидаре органнары шулай ук территориаль зоналар чикләре урынының текст тасвирламасын эзерләргә хокукулы. Әлеге Кагыйдәләр проектны эшиләү кысаларында территориаль зоналар чикләре урынының текст тасвирламасы эзерләнмәгән һәм территориаль зоналар чикләре турындағы белешмәләргә кертелмәгән.

2. Территориаль зоналар чикләре турындағы белешмәләр түбәндәгеләр рәвешендә бирелә:

1) Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгының 2018 елның 23 декабрепдәге 650 номерлы боерыгы белән расланган «Торак пунктлар, территориаль зоналар, махсус сакланылучы табигать территорияләре, территорияләрдән, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар урнашу урынының график тасвирламасы» нигезендә әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән жирлекнең территориаль зоналары чикләре турында белешмәләр булган PDF форматындағы электрон документ;

2) территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматны күчөмсөз мөлкәтнен бердәм дөүләт реестрына керту очын кирәклө XML форматындагы электрон документ.

III ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

IX БҮЛЕК. Шәнәр тозелеше регламентлары

24 статья. Шәнәр тозелеше регламенты составы

1. Шәнәр тозелеше регламенты белән жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны тозу процессында һәм капиталь тозелеш объектларын эксплуатацияләүдә файдаланыла торган ботен нәрсә қебек үк жир кишәрлекләренең хокукый режимы билгеләнә.

2. Шәнәр тозелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнде:

1) территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләренән һәм капиталь тозелеш объектларынан фактта файдалануны;

2) жир кишәрлекләрнән һәм капиталь тозелеш объектларынан гамәлдәге һәм планлаштырыла торган файдалануның торле торләренең бер территориаль зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләре;

3) функциональ зоналар һәм аларның генераль план белән билгеләнгән планлаштырыла торган үсеш характеристикалары;

4) территориаль зоналар торләре;

5) мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылучы табигать территорияләре, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шәнәр тозелеше регламентының гамәлдә булуы шәнәр тозелешен зоналаштыры картасында билгеләнгән территориаль зона чикләрендә урнашкан барлық жир кишәрлекләренә һәм капиталь тозелеш объектларына кагыла.

4. Шәнәр тозелеше регламентының гамәлдә булуы түбәндәге жир кишәрлекләренә кагылмый:

1) Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук мәдәни мирас объектлары ачыклантган ядкарләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә;

2) гомуми файдаланудагы территорииләр чикләрендә;

3) линия объектларын урнаштыру очен билгеләнгән һәм/яисә линия объектлары белән мәшгүль булган объектлар;

4) файдалы казылмалар чыгару очен бирелгән.

5. Шәнәр тозелеше регламентлары махсус икътисадый зоналар һәм социаль-икътисадый үсеше алдан билгеләнә торган территорииләр чикләрендә урнашкан авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләр, авыл хужалығы билгеләнешендә жирләр составында авыл хужалығы жирләрнән, авыл хужалығы билгеләнешендә жирләр составында авыл хужалығы жирләрнән тыш, запас жирләр, махсус сакланылучы табигать территорииләре жирләре (дәвалау-савыктыру урыннары һәм курортлар жирләрнән тыш) очен билгеләнмәгән.

6. Шәнәр тозелеше регламентында тиесиле территория зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капиталь тозелеш объектларына карата түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) жир кишәрлекләренән һәм капиталь тозелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалану торләре;

2) жир кишәрлекләренең иц чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рохсәт ителгән тозелешнең, капиталь тозелеш объектларын реконструкцияләүнең иц чик параметрлары;

3) Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләрнән һәм капиталь тозелеш объектларынан файдалануны чикләү;

4) шәнәр тозелеше регламенты билгеләнә торган территория зонасы чикләрендә территорияне комплекслы үстерү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру каралган очракта, территориянең коммуналъ, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең момкин булган минималь күрсәткечләренең һәм күрсәтләнгән объектларның халык очен территориаль уңайлылык дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре ёстэмә рәвешитә күрсәтелә.

7. Жир кишэрглэрлөрнөн һэм капиталь төзелеш объектларынан файдалануныц рохсэт ителгэн төп төрлөрен билгелэү һэр территориаль зонага карата мэжбүри кулланылырга тиеш, ача карата шэхэр төзелеше регламенты билгелэнэ.

8. Жир кишэрглэрлөрнэн һэм капиталь төзелеш объектларынан рохсэт ителгэн файдалануныц барлык төрлэрэг жир кишэрглэрлөрнэн һэм капиталь төзелеш объектларынан файдалануныц рохсэт ителгэн төп төрлөрен карата остэмэ буларак кына рохсэт ителэ һэм алар белэн бергэ гамэлгэ ашырыла. Төп яки шартлы рохсэт ителгэн төр урыншина рохсэт ителгэн файдалануныц ярдэмче төреи куллану рохсэт ителми.

9. Жир кишэрглэрлөрнэн һэм капиталь төзелеш объектларынан файдалануныц рохсэт ителгэн бер төреи үзгэртү, элеге Кагыйдэлэрдэ билгелэнгэн тэртийтэ техник регламентлар талэплэрэн утэгэн очракта, шэхэр төзелеше регламенты нигезендэ гамэлгэ ашырыла.

10. Дэүлээт хакимиите органнарынан, жирле үзидарэ органнарынан, дэүлээт һэм муниципаль учреждениелэрдэн, дэүлээт һэм муниципаль унитар предприятиелэрдэн тыш, жир кишэрглэрлөрнэн һэм капиталь төзелеш объектларынан рохсэт ителгэн файдалануныц төп һэм ярдэмчел төрлэрэг жир кишэрглэрлөрн һэм капиталь төзелеш объектларына хокук иялэрэ тарафынан остэмэ рохсэтлэрдэн һэм килештерүлэрдэн башка мостэкийль рэвештэ сайланга.

11. Жир кишэрглөгөнин яисэ капитали төзелеш объектынан файдалануныц шартлыча рохсэт ителгэн төреи рохсэт бири Россия Федерациисе Шэхэр төзелеше кодексыныц 39 статьясы нигезендэ элеге Кагыйдэлэрдэ билгелэнгэн тэртийтэ гамэлгэ ашырыла.

12. Шэхэр төзелеше регламентларыныц гамэлдэ булуы кагылмий торган яисэ шэхэр төзелеше регламентлары билгелэнми торган жирлэрдэ урнашкан жир кишэрглэрлөрнэн һэм капиталь төзелеш объектларынан рохсэт ителгэн файдалануныц бер төреи үзгэртү туриндагы каарлар федераль законнар нигезендэ мондый файдалануныц башка төреи кабул итело.

13. Линия объектларын (гомуми файдаланудагы федераль һэм региональ эхэмийтле автомобиль юлларынан һэм гомуми файдаланудагы тимер юллардан тыш) урнаштыру, саклагыч корылмаларны (утыртмаларны), мелиорация объектларын, антенна-мачта корылмаларын, мэгълүммат һэм геодезик тамгаларны урнаштыру телэсэ кайсы территориаль зонада рохсэт ителгэн файдалануныц рохсэт ителгэн төрлэрэ исемлегендэ курсэтельмичэ гено рохсэт ителэ.

14. Жир кишэрглэрлөрнэн рохсэт ителгэн файдалану төрлэрэ Росреестрныц 2020 елныц 10 октябрндэгэ П/0412 номерлы боерыги белэн расланган жир кишэрглэрлөрнэн файдалануныц рохсэт ителгэн төрлэрэ классификаторы (алга таба - Классификатор) нигезендэ билгелэнэ. Курсэтельгэн классификаторда рохсэт ителгэн файдалану төрлэрэ атамалары, аларныц кодлары (санлы билгелэрэ) һэм жир кишэрглөгөнин рохсэт ителгэн файдалану төреи тасвирлау бар. Жир кишэрглөгөнин рохсэт ителгэн файдалану төрене текстлы исеме һэм аныц коды (санлы билгелэншэ) бертөрле булып тора.

15. Жир кишэрглэрлөрненец иц чик (минималь һэм (яисэ) максималь күләмнэрэ һэм рохсэт ителгэн төзелешнен иц чик параметрлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкциялэу түбэндэгелэрне үз эченэ ала:

1) жир кишэрглэрлөрненец иц чик (минималь һэм (яисэ) максималь күләмнэрэ, шул исэнгэй аларныц мэйданы;

2) катларныц чикле саны һэм биналарныц, корылмаларныц чикле биеклэгэ;

3) жир кишэрглөгөнен ботен мэйданына төзелеп бетэрэгэ мөмкин булган суммар мэйданы нисбэте буларак билгелэнэ;

4) биналарны, төзелешлэрне, корылмаларны мөмкин кадэр урнаштыру урьиниарын билгелэу максатларында жир кишэрглэрлөр чиклэрнен минималь чигенүлэр, якында биналар, корылмалар тозу тыслы.

16. Жир кишэрглэрлөрненец иц чик (минималь һэм (яисэ) максималь күләмнэрэ һэм рохсэт ителгэн төзелешнен, капиталь төзелеш объектларын реконструкциялэунац иц чик параметрлары, кагыйдэлэр, техник регламентлар, шэхэр төзелешен проектлау нормативлары, санитария кагыйдэлэрэ тарафынан иц чик параметрларга карата талэпчэн талэплэр каралмаган очракларда кулланыла.

17. Жир кишерлекенең минималь күләменә (мәйданына) чикләүләр бер хокукка ия булган файдалануның бер төре булган чиктәш жир кишерлекләренә кагылмый.

18. Бинаның беренче катларында барлық оске катлар да бар, шул исәптән мансард катлары да, шулай ук цоколь катның оске олеши планлаштырылган билгеләрдән кимендә 2 метрга югарырак күтәрелсә.

18.1. Классификатор 6.8 коды белән рохсәт ителгән куллану төре очен корылмаларның (антенна-мачта) иң чик биеклеге билгеләнергә тиеш түгел.

19. Жир кишерлекен тозуңец максималь проценчы жир кишерлекенә үрнашкан барлық биналарның һәм корылмаларның мәйданын, яссылыклы корылмалардан һәм жир кишерлекеге ослегендәге капиталь төзелеш объектларынан (объектның жир асты олеши) тыш, исәпкә ала.

20. Территория зоналары чикләрендә жир кишерлекләренән һәм капиталь төзелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалануның бертоорле төрләре булган, эмма жир кишерлекләренең чикле (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рохсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары белән, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү һәм мондый зурлыкларның һәм параметрларның ярамалары белән подзоналар билгеләнергә момкин.

25 статья. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеше регламентлары

Шәһәр төзелеше регламентлары территориаль зонаның һәр төренә карата билгеләнә. Территория зонасының һәр төренең шәһәр төзелеше регламентының гамәли көче әлеге төрдәге барлық билгеләнгән территорииаль зоналарга кагыла.

25.1. Рохсәт ителгән файдалануның ярдәмче торләре

Жир кишерлекләренән һәм капиталь төзелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалануның барлык торләре жир кишерлекләренән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануның топ һәм шартлы рохсәт ителгән төрләренә карата остәмә буларак кына рохсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Рохсәт ителгән файдалануның ярдәмче төре сыйап алу топ яки шартлы рөвшәтә рохсәт ителгән күренешкә остәмә рөвшәтә генә мөмкин, аны топ яки шартлы рохсәт ителгән төр урынына билгеләргә ярамый.

Жир участокларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь қүләмнәре, шулай ук рохсәт ителгән файдалануның ярдәмче торләре очен жир кишерлекләре чикләренән минималь чигенүләр күрсәтелми, чөнки алар файдалануның топ яисә шартлы рохсәт ителгән төре белән билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентында әлеге төрне Классификаторда тасвирау нигезендә конкрет топ яки шартлы рохсәт ителгән төр очен рохсәт ителгән рохсәт ителгән файдалануның ярдәмче торләре күрсәтелми.

Жир кишерлекләренән һәм капиталь төзелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалануның барлык торләре; файдалануның ярдәмче төре билгеләнә торган топ яисә шартлы рохсәт ителгән төр кодлары һәм ярдәмче торләр очен рохсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары:

Рохсәт ителгән файдала пуның ярдәмче төре коды	Рохсәт ителгән файдалануның ярдәмче төре исеме	Куллануның ярдәмче төре билгеләнә торган топ һәм шартлы рохсәт иTELГән торләре кодлары	Капиталь төзелеш объектларын тозуңец һәм реконструкцияләүнән рохсәт иTELГән иң чик параметрлары	
1.15	Авыл хужалығы продукциясен саклау һәм эшкәрту	1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13	катларның чикле саны, төзелешнең чикле биеклеге	максималь тозу проценчы

1.18	Авыл хужалығы житештерүен тәэмин итү	1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13	н.у.	н.у.
1.19	Печән чабу	1.8	0	н.у.
1.20	Авыл хужалығы хайваннарын көтү	1.8	0	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	2.1.1; 2.5; 2.6; 4.1	1 кат, 5 м	20%
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәту	1.7; 1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13; 1.14; 1.15; 1.16; 1.17; 1.18; 2.1.1; 2.4; 2.5; 2.7.1	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	3.5.2, 6.12	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	2.5; 2.6; 3.2.4	н.у.	н.у.
3.6.1	Мәдени-ял итү эшчәнлеге объектлары	3.6.2	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәту	1.8, 1.9, 1.10, 1.11	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	3.4.1, 3.4.2, 3.10.1, 4.8.1, 5.2.1, 6.4, 6.9, 7.6, 9.2.1, 12.1	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	4.3, 4.4, 4.7, 4.8.1, 5.2.1, 7.6, 9.2.1	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт урыны гаражлары	3.1, 3.1.2, 3.4.2, 3.8, 3.8.1, 3.9.2, 3.9.3, 4.1, 4.8.1	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	4.9, 4.9.1.1, 4.9.1.4	2 кат, 10 метр	н.у.
4.9.1.4	Автомобилләрне ремонтау	4.9.1.1, 4.9.1.3	2 кат, 10 метр	н.у.
5.1.3	Спорт белән шоғырлыләнү очен мәйданчыклар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	0	н.у.
5.4	Кечкенә күләмле суднолар очен причаллар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларынан гомууми файдалану	9.2.1	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	1.13	н.у.	н.у.

25.2. Шәхси торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1)

Шәхси торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән Ж1 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Шәхси торак төзелеше зоналары урнаштыру очен билгеләнгән:

- индивидуаль торак төзелеше һәм шәхси ярдәмчә хужалык алыш бару очен билгеләнгән шәхси жир кишәрлекләре белән аерым торучы торак йортлар;

- блокланган торак йортлар;

- азатлы торак йортлар (дүрт катка кадәр, мансарданы да кертеп).

Торак зоналарда социаль һәм коммуналь-конкурещ билгеләнешендәге аерым торучы, төзелгән яисә күшлү төзелгән объектларны, сәламәтлек саклау объектларын, мәктәпкәчә, башлангыч гомуми һәм урта гомуми белем бирү объектларын, күльт биналарын, автомобиль транспортны стоянкаларын, гараж билгеләнешендәге объектларны, гражданинарының яшәвеше бәйле һәм эйланә-тиро мохиткә тискәре йогынты ясамаучы объектларны урнаштыру рохсәт ителә. Торак зоналар составына шулай ук бакчачылыкбелинү шәғыльләнү очен билгеләнгән территориияләр дә кертелегә мөмкин.

Жир кишәрлекләре барлыкка килгәндә (шул исәптән, бүлешү яки бүлүү юлы белән) рохсәт ителгән куллану торләре белән, 2.1 коды белән, 2.2 фронт буйлап жир кишәрлекенең минималь киңлеге 20 метрдан да ким булмаска тиеш; код белән 2.3 - 15 метрдан да ким булмаска тиеш.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары очен индивидуаль гаражларны урам (юл йору) ягыннан жир кишәрлекеге чигендә урнаштыру рохсәт ителә.

Катларның иң чик саны һәм кодлар белән рохсәт ителгән куллану торләре очен иң чик биеклек 2.1, 2.2, 2.3 төп биналарга, корылмаларга һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмчел корылмаларның максималь биеклеге - 3,5 м яссы түбә башына, 4,5 м тәгәрмәчле түбә очына кадәр.

Шәхси торак төзелеше очен түбәндәге ераклыкларны алырга кирәк:

- участокның чигеннән торак йортның стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам ягыннан (юл йору) - ачыкланмаган.

- участок чикләрнән алыш хужалык корылмаларына кадәр - кимендә 1 метр;

- торак бина тәрәзәләрнән алыш күрше участокта урнашкан хужалык корылмаларына кадәр - кимендә 10 метр;

- үзәкәштерелгән канализация булмаганды, күрше йортның диварларына кадәр ара - 12 метрдан да ким түгел;

- үзәкәштерелгән канализация булмаганды бәдәрәфтән су белән тәэммин иту чыганагына кадәр ара (кое) - 25 метрдан да ким түгел.

Блокланган һәм аз катлы күпкатлы торак төзелеше очен түбәндәге ераклыкларны алырга кирәк:

- участокның чигеннән торак йортның стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам ягыннан (юл йору) - ачыкланмаган.

4 - 2-3 кат биекләктәге торак биналарның озын яклары арасында: 15 м дан да ким булмаган; кат: 20 м дан да ким булмаган (конкурещ өзеклекләре);

- шул ук биналарның тәрәзәләре 10 метрдан да ким булмаган озын яклары һәм торцалары арасында.

20 м (конкурещ өзеклекләре);

- шул ук биналарның тәрәзәләре 10 метрдан да ким булмаган озын яклары һәм торцалары арасында.

Гомуми файдаланудагы мәйданчыклар торак һәм ижтимагый биналардан ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- торак биналарга кадәр балалар уйнау очен - 12 м;

- өлкән яшьтәге халыкның ялыш очен - 10 м;

- автомобиль кую очен - 10 м;

- спорт белән шәғыльләнү очен 10 метрдан 40 метрга кадәр;

- хужалык максатлары очен - 20 м;
- калдыклар очен контейнерлы мәйданчыклар - 20 метрдан 100 метрга кадәр.

Автомобиль транспорттын саклау урыннарынан тыш, урамнар яғынан ярдәмче корылмалар уриаштыру рохсәт ителми.

Иноляцияне исәпкә алып, 2.1, 2.2, 2.3 - 2 м кодлар белән рохсәт ителгән куллану торләре киртәләренең максималь биеклеге 2.1.1, 2.3 - 1.5 м. Чиктәш участоклар арасындағы материал һәм тип киртәләр, яшелчә бакчалары биләгән өлештә - тонық, челтәрле, кояш яктысын үткәрә торган чикләвек түгел.

Жир кишәрлекләренең һәм капиталъ тозелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалану торләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рохсәт ителгән тозелешинең, капиталъ тозелеш объектларын реконструкцияләүнен ин чик параметрлары:

Рохсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик үлчәме һәм капиталъ тозелеш объектларын рохсәт ителгән тозу һәм реконструкцияләүнен чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләмне, кв м.	катлар саны / тозелеш биеклеге	Тозелешең максималь проценты	жир кишәрлекләренең минималь чигене
Рохсәт ителгән файдалануның төн торләре					
2.1	Индивидуаль торак тозелеше очен	мин. - 1000 макс. - 5000	3 кат/18 м	20 %	н.у./3
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару очен (йорт янындағы жир кишәрлеге)	мин. - 1000 макс. - 1500	3 кат/18 м	20 %	н.у./3
2.3	Блокланган торак тозелеше	мин. - 1000 макс. - 2000	3 кат/18 м	30 %	н.у./3
3.4.1	Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бириү	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.8	Ижтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шоғырлышу очен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларынан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларынан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндүрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рохсәт ителгән файдалануның шартлы рохсәт ителгән торләре					
2.1.1	Азкатлы құпфатирлы торак тозелеше	мин. - 1000 макс. - н.у.	4 кат (мансараданы да кертеп)/20 м	75%	н.у.

2.7	Торак төзөлешенә хезмәт күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.1	Социаль хезмәт күрсәту йортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.2	Халыкка социаль ярдәм күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Конкурен хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1	Мәдани-ял итү эшчәнлеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2	Дини идарә һәм белем бирү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш әлкәләр олъясендәгә эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәт күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминиятләштерү эшчәнлеге	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте	н.у.	3 кат /н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобилъэрне ремонтлау	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.2	Транспорт чараларын саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
13.1	Яшельчәчелек белән шогыльләнү	н.у.	0/0	0 %	н.у.
13.2	Бакчачылык белән шогыльләнү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
14.0	Азкатлы торак комплексында индивидуаль торак йортлар милякчеләренә гомуми мөлкәтә составына керүче жир кишәрлекләре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләренән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша жир кишәрлекенен урамнары һәм башка якларынан чигенү күрсәткечләре китерела.
«н.у.» шартлы кыскаруы мәғынасе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләренән һәм капиталъ төзөлеш объектларынан рохсәт ителгән файдалануның барлык торләре рохсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре очен IX бүлктә күрсәтелгән таблица, 25 статья, элгә томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган курсөткөчләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китерап билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламенты тарафыннан билгеләнгән жир кишәрлекләренең чик (минималь) күләмнәре тубәндәгө очракларда кулланылый:

- жир кишәрлеге хосусый милектәге жир кишәрлекен һәм дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләри һәм (яисә) жир кишәрлекләрен яңадан бүлү юлы белән һәм мәйданы жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлекен жирлектә формалаштыру момкинлеке булмау юлы белән төзелсә;

- ике һәм аннаң күбрәк жир кишәрлекләрен берләштерү юлы белән жир кишәрлеге барлыкка китеրү;

- гамәлдәгә кучемсез милек объекты астында төзелә торган жир кишәрлеке барлыкка килү һәм мәйданы жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлекен формалаштыру момкинлеке булмау.

25.3. Күнфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның (ОД) шәһәр төзелеше регламенты

Күнфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның шәһәр төзелеше регламенты әлеге Кагыйдәләр билгеләгән ОД индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Күнфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналар мәдәният, сәүдә, сәламәтлек саклау, жәмәгать туклануы, социаль һәм мәдәни-конкурш билгеләнешендәге объектлар, эшкуарлык эшчәnlеге, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү объектлары, административ, фәнни-тикшеренү учреждениеләре, күлт биналары, автомобиль транспортны тұktалышлары, эшлекле, финанс билгеләнешендәге объектлар, гражданинарның тормыш эшчәnlеген тәэмmin итүгә бәйле башка объектлар урнаштыру очен билгеләнгән.

Ижтимагый-эшлекле зоналарда урнаштыру очен рөхсәт ителгән капиталъ төзелеш объектлары исемлегенә торак йортлар, блокланган төзелеш йортлары, күпфатирылыш йортлар, кунакханәләр, жир асты яки күнкагыл гаражлар көртөлөргө момкин.

Жир кишәрлекләре барлыкка килгәндә (шул исәптән, бүлешу яки бүлү юлы белән) рөхсәт ителгән күләнан торлар белән, 2.1 коды белән, 2.2 фронт буйлап жир кишәрлекенең минималь кинделеге 20 метрдан да ким булмаска тиеш; код белән 2.3 - 15 метрдан да ким булмаска тиеш.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары очен индивидуаль гаражларны урам (юл йөрү) яғыннан жир кишәрлеке чигендә урнаштыру рөхсәт итә.

Катларның иң чик саны һәм кодлар белән рөхсәт ителгән күләнан торлар белән очен иң чик биеклек 2.1, 2.2, 2.3 тоң биналарга, корылмаларга һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдомче корылмаларның максималь биеклеке 3,5 м яссы түбә башына кадәр, 4,5 м тәгәрмәчле түбә очына кадәр.

Биналар арасындағы минималь ара:

- мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре очен кызыл линиядән тоң төзелешкә кадәр - 10 м;

- кызыл линиядән тоң төзелешкә кадәр стационары булган дәвалау учреждениеләре очен - 30 м;

- стационары һәм башка ижтимагый һәм торак биналары булган дәвалау учреждениесе арасындағы ераклык кимендә 50 м;

Шәхси торак төзелеше очен түбәндәгө ераклыкларны алырга кирәк:

- участокның чигенән торак йортның стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам яғыннан (юл йөрү) - ачыкламаган.

- участок чикләрнән алып хужалык корылмаларына кадәр - кимендә 1 метр;

- торак бина тәрәзәләрнән алып күрше участокта урнашкан хужалык корылмаларына кадәр - кимендә 10 метр;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганды, күрше йорт стеналарына кадәрге ара - 12 метрдан да ким түгел;

- үзэклэштерелгэн канализация булмаганда бэдрэфтэн су белэн тээмин итү чыганагына (кое) кадэр ара - 25 метрдан да ким түгел.

Блокланган һөм азкатлы күпфатирлы торак тозелеше очен түбэндэгэ ераклыкларны алырга кирék:

- участокның чигенин торак йортның стенасына кадэр - кимендэ 3 метр, урам яғынан (юл йору) - ачыкламаган.

4 кат: 20 м дан да ким булмаган (конкурш озеклеклэр);

- шул ук биналарның тэрээлэренин озын яклары һөм кырый яклары арасында 10 метрдан да ким булмаган.

Гомуми файдаланудагы мэйданчыклар торак һөм ижтимагый биналардан түбэндэгэ ераклыкта урнаштырылырга тиен:

- торак биналарга кадэр балалар уйнау очен - 12 м;
- олкэн яштэгэ халыкның ялы очен - 10 м;
- автомобиль кую очен - 10 м;
- спорт белэн шогыльлэнү очен 10 метрдан 40 метрга кадэр;
- хужалык максатлары очен - 20 м;
- калдыклар очен контейнерлы мэйданчыклар - 20 метрдан 100 метрга кадэр.

2.1, 2.2, 2.3 - 2 м кодлар белэн рохсэт итэлгэн куллану торлэрэ киртэлэренец максималь биеклэгэ 2.1.1, 2.3 - 1.5 м. Чиктэш участоклар арасындагы материал һөм тип киртэлэр, яшельчэ бакчалары билэгэн олештэ - тонык, чөлтэрле, кояш яктысын үткэрэ торган чиклэвек түгел.

Жир кишэрлеклэренин һөм капиталы тозелеш объектларынан рохсэт итэлгэн файдалану торлэрэ; жир кишэрлеклэренец иц чик (минималь һөм (яисэ) максималь құләмнәре һөм рохсэт итэлгэн тозелешинец, капиталы тозелеп объектларын реконструкцияләүненец иц чик параметрлары:

Рохсэт итэлгэн файдалану торе		Жир кишэрлеклэренец чик үлчәме һөм капиталы тозелеш объектларын рохсэт итэлгэн тозу һөм реконструкцияләүненец чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишэрлекләр күләмне, кв м.	катлар саны / тозелеш биеклэгэ	Тозелешең максималь проценты	жир кишэрлекләгэ чикләрнән минималь чигенү
Рохсэт итэлгэн файдалануның тои торлэрэ					
2.7	Торак тозелешенә хезмәт күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1	Коммунал һезмәтләр күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммунал һезмәтләр күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммунал һезмәтләр күрсәтүне тээмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.2	Халықка социал յардәм күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә һезмәтләре күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Конкүреш һезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.1	Амбулатор-поликлиника һезмәт күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.2	Стационар медицина һезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.1	Мәктәпкоча, башлангыч һөм урга гомуми белем бирү	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.5.2	Урга һөм югары һөнәри белем	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.6.1	Мәдени-ял итү эшчөнлөгө объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1	Дини йолаларны ғамәлгә аныру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2	Дини идарө һәм белем бирү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8	Ижтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1	Дәүләт идарәссе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.2	Вәкиллек әшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат /н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминиятләштерү әшчәнлеге	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	3 кат /н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте	н.у.	б.к.к.	н.у.	н.у.
4.8.1	Күңел ачу чараплары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.1	Спорт-тамаша чарапларын тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.2	Биналарда спорт белән шогыльләнүне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шогыльләнү очен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни әшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишрәлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рохсәт ителгән файдалануның шартлы рохсәт ителгән торләре

2.1	Индивидуаль торак төзелеше очен	мин. - 1000 макс. - 5000	3 кат/18 м	20 %	н.у./3
2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	мин. - 1000 макс. - н.у.	4 кат (мансаданы да кертеп)/20 м	75%	н.у.
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алыш бару очен (йорт янындагы жир кишрәлекләге)	мин. - 1000 макс. - 1500	3 кат/18 м	20 %	н.у./3
2.3	Блокланган торак төзелеше	мин. - 1000 макс. - 2000	3 кат/18 м	30 %	н.у./3
2.5	Уртача катлы торак төзелеше	н.у.	б.к. 8 кат.	н.у.	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат/4,5 м	н.у.	н.у.
3.2.1	Социаль хезмәт күрсәту йортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.3	Махсус билгеләнештәге медицина оешмалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш олкәләр	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

	олкесендөгө эшчәнлекне тәэммин итү				
3.9.3	Фәнни сынаулар үткөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.2	Сәүдә объектлары (сәүдә үзәклөре, сәүдә-күнел ачу үзәклөре (комплекслар)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.3	Базарлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт урыны гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.2	Юлда ял итүне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобильләрне ремонтулау	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.2	Транспорт чараларын саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.4	Спорт белән шоғырлыләну очен жиһазландырылган мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.5	Су спорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.2	Пассажирларга хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт кую урыннары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.0	Оборонаны һәм иминлекне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.3	Эчке хокук тәртибен тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша жир кишәрлекенен урамнары һәм башка якларынан чигенү күрсәткечләре китерелә.
«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънасе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык торләре рөхсәт ителгән файдалануның тоң һәм шартлы торләре очен IX бүлктә күрсәтелгән таблица, 25 статья, элеге томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Элеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренең туры китерен билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламенты тарафынан билгеләнгән жир кишәрлекләренен чик (минималь) күләмнәре түбәндәгө очракларда кулланылый:

- жир кишәрлеге хосусый милектәге жир кишәрлекен һәм дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрне һәм (яисә) жир кишәрлекләрен яңадан бүлү юлы белән һәм мәйданы жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлекен жирлектә формалаштыру момкинлеге булмау юлы белән тозелсө;

- ике һәм аннан күбрәк жир кишәрлекләрен берләштерү юлы белән жир кишәрлеге барлыкка китерү;

- гамәлдәгә күчмәсез милек объекты астында тозелә торган жир кишәрлеге барлыкка килү һәм мәйданы жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлекен формалаштыру момкинлеге булмау.

25.4. Транспорт инфраструктурасы зоналарының шәһәр тозелеше регламенты (Т)

Транспорт инфраструктурасы зоналарының шәһәр тозелеше регламенты (Т) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән Т индекси булган территориаль зоналарга кагыла.

Транспорт инфраструктурасы зоналары транспорт инфраструктурасы объектларын уриаштыру очен билгеләнгән, шул исәптән кешеләрне яки йокләрне ташу яки матдәләр ташыту очен кулланыла торган хәбәрләр һәм корылмаларны уриаштыру очен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклая зоналарын билгеләү очен.

Жир кишәрлекләренән һәм капиталь тозелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану торләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән тозелешнең, капиталь тозелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик үлчәме һәм капиталь тозелеш объектларын рөхсәт ителгән тозу һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв. м.	катлар саны / тозелеш бисектеге	Тозелешең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләренең минималь чигенү
Рөхсәт ителгән файдалануның төн торләре					
2.4	Күчмә торак	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат/4.5 м	н.у.	н.у.
3.1.1	Комуналь хезмәтләр курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Комуналь хезмәтләр курсатуни тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш олкәләр олкоссендәге эшчәнлекне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте	н.у.	б.к.к.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт урыны гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.2	Юлда ял итүне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобил юу урыннары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобильләрге ремонтлау	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.2	Транспорт чараларын саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.1.1	Тимер юллар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.1.2	Тимер юл ташуларына хезмәт курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.2	Пассажирларга хезмәт курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт кую урыннары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.3	Су транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишерлеклөр (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рохсәт ителгән файдалануның шартлы рохсәт ителгән торлар					
6.8	Элемәт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«н.у.» шартлы кыскаруы мөгъянәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишерлекләрнән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рохсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рохсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре очен IX Гүлгүләткә күрсәтелгән таблица, 25 статья, элеге томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Элеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларының, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларының таләпләренә туры китерен билгеләнә.

25.5. Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (И)

Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (И) элеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән И индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Инженерлык инфраструктурасы зоналары инженерлык инфраструктурасы объектларын, шул исәптән корылмаларны һәм коммуникацияләрне урнаштыру очен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү очен билгеләнгән.

Жир кишерлекләрнән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рохсәт ителгән файдалану торләре; жир кишерлекләрнән иң чик (минималь һәм (яисә) максималь құләмнәре һәм рохсәт ителгән төзелешнән, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнән иң чик параметрлары:

Рохсәт ителгән файдалану торе		Жир кишерлекләрнән иң чик үлчәмне һәм капиталъ төзелеш объектларын рохсәт ителгән тозу һәм реконструкцияләүнән иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишерлекләгеге құләме, кв.м.	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешең максималь проценты	жир кишерлекләгеге чикләрнән и минималь чигенү
Рохсәт ителгән файдалануның топ торләре					
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат/4.5 м	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүнә тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белэн чиктәш олкәләр олкәсендәгә эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт урынының гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.2	Транспорт чараларын саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.7	Энергетика	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.5	Торбауткәргеч транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишерлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне тозекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рохсәт ителгән файдалануның шартлы рохсәт ителгән торләре					
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат /н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Нава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгъниәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишерлекләреннән һәм капиталь тозелеш объектларыннан рохсәт ителгән файдалануның барлык торләре рохсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре очен IX бүлектә күрсәтелгән таблица, 25 статья, элеге томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Элеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр тозелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

25.6. V класслы куркыныч житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр тозелеше регламенты (П4)

V класслы куркыныч житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр тозелеше регламенты (П4) элеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән П4 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Житештерү зоналары житештерү объектларын эйләнә-тирә мохиткә, склад объектларына торле йогынты нормативлары белән уринаштыру, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-сак зоналарын билгеләү очен билгеләнгән.

Жир кишерлекләреннән һәм капиталь тозелеш объектларыннан рохсәт ителгән файдалану торләре; жир кишерлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рохсәт ителгән тозелешнең, капиталь тозелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рохсәт ителгән файдалану торе		Жир кишерлекләренең чик үлчәмне һәм капиталь тозелеш объектларын рохсәт ителгән тозу һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Коды	Исеме	Жир кишерлекләр күләмне, кв. м.	Катлар саны / тозелеш биеклеге	Тозелешең максималь проценты	Жир кишерлекләр чикләренең минималь чигене
Рохсәт ителгән файдалануның төп торләре					
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтлор күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.2	Транспорт чараларын саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.3	Жинçел сәнәгать	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.4	Азык-толек сәнәгате	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

6.6	Төзелеш сөнөгате	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9	Склад	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мэйданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларынан гомуми файдалануу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларынан махсус файдалануу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишерлеклэр (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рохсәт ителгән файдалануның шартлы рохсәт ителгән торләре					
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат /н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	3 кат /н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«н.у.» шартлы кыскаруу мәғынасе билгеләнмөгөн параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишерлекләренинән һәм капиталъ төзелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалануның барлык торләре рохсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы торләре очен IX Гүллектә күрсәтелгән таблица, 25 статья, элеге томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Элеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренең туры китереп билгеләнә.

25.7. Коммуналь-склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (КС)

Коммуналь-склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (КС) элеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән КС индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Коммуналь-склад зоналары коммуналь инфраструктура объектларын урнаштыру, склад объектларын, торак-коммуналь хужалык объектларын, транспорт объектларын, күплән сату объектларын урнаштыру, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү очен билгеләнгән.

Жир кишерлекләренин һәм капиталъ төзелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалану торләре; жир кишерлекләренең инч чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рохсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең инч чик параметрлары:

Рохсәт ителгән файдалану төре		Жир кишерлекләренең чик үлчәме һәм капиталъ төзелеш объектларын рохсәт ителгән тозу һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Коды	Исеме	Жир кишерлеге күләмне, га	Катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	Жир кишерлеге чикләренең ин минималь чигенү
Рохсәт ителгән файдалануның төп торләре					
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	макс. - 10	н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

3.1.2	Коммуналь хезмәтлөр күрсөтүне тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсөтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Конкуреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология нәм аның белән чиктәш олкәләр олкасендәге эшчәнлекне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.3	Базарлар *)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат /н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк нәм иминиятләштерү эшчәнлеге	н.у.	б.к.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	б.ш.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт урыны гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобилльäreне ремонтлау	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.2	Транспорт чараларын саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.3	Жинел сәнәгать	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9	Склад	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мәйданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт кую урыннары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.3	Су транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.3	Әчке хокук тәртибен тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне тозекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рохсәт ителгән файдалануның шартлы рохсәт ителгән торләре					
1.13	Балыкчылык	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
3.4.3	Махсус билгеләнештәге медицина оешмалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.2	Хайваннар очен приютлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.2	Юлда ял итүне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.4	Спорт белән шоғылышын очен жиналзандырылган мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.5	Су спорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.6	Авиация спорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.4	Кечкенә қуләмле суднолар очен причаллар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.2	Пассажирларга хезмәт күрсөтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

7.4	Нава транспортты	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.

Искермәләр.

*) төзелеш материаллары, автозапчастьләр, техника, жиһазлар, башка сөнәгать товарлары сату буенча махсуслаштырылган базарлар.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләренән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рохсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рохсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре очен IX Гүллектә үткәрелгән таблица, 25 статья, элеге томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Элеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләре туры китерег билгеләнә.

25.8. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2)

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2) элеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән СХ2 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналары авыл хужалыгы эшчәнлеген алыш бару, фермер хужалыклары, фәнни-тикшеренү, уку һәм азыл хужалыгы житештерүенә бәйле башка макәтләр эшчәнлеген тәэмин итү очен, шулай ук аквакультура (балыкчылык), шул исәптән азыл хужалыгы житештерүе очен кирәклө капиталь төзелеш объектларын урнаштыру очен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләренән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рохсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь құләмнәре һәм рохсәт ителгән төзелешинең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рохсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик үлчәмө һәм капиталь төзелеш объектларын рохсәт ителгән тозу һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Коды	Исеме	Жир кишәрлеге құләме, га	Катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	Жир кишәрлеге чикләренең минималь чигенү
Рохсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
1.3	Яшелчәчелек *)	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
1.5	Бакчачылык	Н.у.	Н.у.	0 %	Н.у.
1.8	Терлекчелек	макс. - 50	Н.у.	Н.у.	Н.у.
1.9	Жәнлек үрчүтү	макс. - 50	Н.у.	Н.у.	Н.у.
1.10	Кошчылык	макс. - 50	Н.у.	Н.у.	Н.у.
1.11	Дунгызычылык	макс. - 50	Н.у.	Н.у.	Н.у.
1.12	Умартачылык	макс. - 1	Н.у.	10 %	Н.у.
1.13	Балыкчылык	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
1.14	Азыл хужалыгын фәнни яктан тәэмин итү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
1.15	Азыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәрту	макс. - 10	Н.у.	Н.у.	Н.у.
1.17	Питомниклар	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
1.18	Азыл хужалыгы житештерүен тәэмин итү	макс. - 10	Н.у.	Н.у.	Н.у.
1.19	Печән чабу	Н.	Н.	0 %	Н.

1.20	Абыл хужалығы хайванинарын коту	н.у.	н.у.	0 %	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш олкәләр олкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
6.9	Склад	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мәйданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларынан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларынан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рохсәт ителгән файдалануның шартлы рохсәт ителгән төрләре					
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.3	Фәнни сыйналар үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.3	Аучылык һәм балыкчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемәт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

*) Капиталь төзелеш объектлары булганда, яшельчәчелек төплициалардан файдаланып, «н.у.» шартлы қыскаруы мәгъниесе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеланде.

Жир кишәрлекләрнән һәм капиталь төзелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рохсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен II бүлктәгә таблица, 25 статья, әлеге томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектилау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

25.9. Рекреацион билгеләнештәге зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Р2)

Рекреацион билгеләнештәге зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Р2) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән Р2 индексы белән территориаль зоналарга кагыла.

Рекреация билгеләнештәге зоналар яшел утыртмаларны саклау һәм яңадан житештерү, аларны халык ялын уздыру максатларында нәтиҗәле файдалануны тәэмин итү өчен билгеләнгән. Шәһәр урманнارы, парклар, скверлар, бульварлар, буалар, күлләр, әлеге зонага хезмәт күрсәтү белән бәйле территорияләр көр.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь тозелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалану торләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рохсәт ителгән тозелешинең, капиталь тозелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рохсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик үлчәмс һәм капиталь тозелеш объектларының рохсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Коды	Исеме	Жир кишәрлеге күләме, кв. м.	Катлар саны / тозелеш бискелигө	Тозелешнең максималь проценты	Жир кишәрлеге чикләрнән и минималь чигенү
Рохсәт ителгән файдалануның топ торләре					
3.6.2	Мәдәният һәм ял парклары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү очен мәйданчыклар	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.2	Табигый-танып белү туризмы	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
9.1	Табигый территорияләрне саклау	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
12.0.2	Территорияне тозекләндүрү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
Рохсәт ителгән файдалануның шартлы рохсәт ителгән торләре					
2.4	Күчмә торак	Н.у.	Н.у.	0 %	Н.у.
3.1	Комуналь хәзмәтләр күрсәтү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.1.1	Комуналь хәзмәтләр күрсәтү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.1.2	Комуналь хәзмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.6.3	Цирклар һәм ерткычлар	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.7	Дини файдалану	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә аныру	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.7.2	Дини идарә һәм белем бирү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш олкәләр олкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
4.4	Кибетләр	Н.у.	3 кат/Н.у.	Н.у.	Н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	Н.у.	2 кат/Н.	Н.у.	Н.
4.8.1	Күңел ачу чаралары	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
4.9.2	Транспорт чараларын саклау	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.1.1	Спорт-тамаша чараларын тәэмин итү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.
5.1.2	Биналарда спорт белән шөгыльләнүне тәэмин итү	Н.у.	Н.у.	Н.у.	Н.у.

5.2.1	Туристлік хезмәтке	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.3	Аучылық һәм балыкчылық	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.4	Кечкенә күләмле судниолар очен причаллар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.5	Гольф яки атта йору очен мәйданныар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.2	Курорт әшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.2.1	Санаторий әшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни әшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«н.у.» шартты қыскаруы мөгъиәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләренниән һәм капиталь тозелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлық торләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы торләре очен IX Гүләктә күрсәтелгән таблица, 25 статья, элеге томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнэ.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр тозелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

25.10. Зиратлар урнашкан зоналарының шәһәр тозелеше регламенты (CH1)

Зиратлар урнашкан зоналарының шәһәр тозелеше регламенты (CH1) CH1 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалануның яисә планлаштырыла торган файдалануның территорияләре чикләрендә урнашкан территориаль зоналарга кагыла.

Зиратлар урнашкан зоналар күмү урыннарын (зиратларны, крематорийларны, башка күмү урыннарын) урнаштыру һәм эшләту очен билгеләнгән. Әлеге төр зоналарны урнаштыру күрсәтелгән зоналарны бүләп чыгару юлы белән генә һәм башка территориаль зоналарда ярамаган килеш тәэмин ителергә момкин.

Жир кишәрлекләренниән һәм капиталь тозелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану торләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән тозелешнең, капиталь тозелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану торе		Жир кишәрлекләреңең чик үтчәме һәм капиталь тозелеш объектларын рөхсәт ителгән тозу һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Коды	Исеме	Жир кишәрлекләреңең чик үтчәме, кв м.	катлар саны / тозелеш бисклеге	Тозелешнең максималь проценты	Жир кишәрлекләреңең чикләренниң минималь чигенү
Рөхсәт ителгән файдалануның төп торләре					
3.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш олкәләр олкәсендәге әшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт кую урыннары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишерлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.1	Ритуаль эшчөнлөк	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рохсәт ителгән файдалануның шартлы рохсәт ителгән торләре					
н.у.					

Искәрмәләр.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәғниәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишерлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рохсәт ителгән файдалануның барлык торләре рохсәт ителгән файдалануның топ һәм шартлы торләре очен II бүллектәге таблица, 25 статья, элеге томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Элеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китерап билгеләнә.

25.11. Калдыклар белән эш итү зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (CH2)

Калдыклар белән эш итү зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (CH2) элеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән CH2 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Калдыклар белән эш итү зоналары житештерү һәм куллану калдыкларын, медицина, биологик һәм башка калдыкларны саклау, күмү, утильләштерү, заарсызландыру, эшкәрту объектларын урнаштыру очен билгеләнгән. Элеге төр зоналарын урнаштыру күрсәтелгән зоналарны аерып чыгару юлы белән генә һәм башка территориаль зоналарда ярамаслык итеп тәэмин ителергә мөмкин.

Жир кишерлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалану торләре; жир кишерлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рохсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рохсәт ителгән файдалану төре		Жир кишерлекләренең чик үлчәмсә һәм капиталь төзелеш объектларын рохсәт ителгән тозу һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишерлекләр күләме, кв.м.	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешең максималь проценты	жир кишерлекләгә чикләренең и минималь чигенү
Рохсәт ителгән файдалануның топ торләре					
3.1	Коммунал җезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммунал җезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш олкәләр олкәсендәгә эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт кую урыннары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишерлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне тозекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.2	Махсус эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рохсәт ителгән файдалануның шартлы рохсәт ителгән торләре					
н.у.					

Искәрмәләр.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишерлекләрнинән һәм капиталъ тозелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалануның барлык торләре рохсәт ителгән файдалануның топ һәм шартлы торләре очен II бүлктөгө таблица, 25 статья, әлеге томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр тозелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләреңе туры китереп билгеләнә.

25.12. Оборона һәм иминлек объектлары зоналарының шәһәр тозелеше регламенты (ОБ)

Оборона объектларының һәм иминлек зоналарының шәһәр тозелеше регламенты әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән ОБ индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Жир кишерлекләрнинән һәм капиталъ тозелеш объектларынан рохсәт ителгән файдалану торләре; жир кишерлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рохсәт ителгән тозелешеңе иң чик параметрлары, капиталъ тозелеш объектларын реконструкцияләү:

Рохсәт ителгән файдалану торе		Жир кишерлекләреңе чик үлчәмә һәм капиталъ тозелеш объектларын рохсәт ителгән тозу һәм реконструкцияләүеңе чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишерлеге күләм, кв.м.	катлар саны / тозелеш бисклеге	Тозелеше и максималь проценты	жир кишерлеге чикләрнинә и минималь чигенү
Рохсәт ителгән файдалануның топ торләре					
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Конкуреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш ойқоләр ойкасендәге эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.2	Транспорт чараларын саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.2	Биналарда спорт белән шөгүльләнүне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгүльләнү очен майданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9	Склад	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

8.0	Оборонаны һөм иминлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.1	Кораллы кочларне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.2	Россия Федерацияссе Дәүләт чиген саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.3	Әңке хокук тәртибен тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.4	Жәзалар үтәтү эшчәнлеген тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишиндер (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне тозекләндереү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рохсәт ителгән файдалануның шартлы рохсәт ителгән торләре

2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торак тозелеше	мин. - 1000 макс. - н.у.	4 кат (мансаданы да кертеп)/20 м	75%	н.у.
2.5	Уртача катлы торак тозелеше	н.у.	б.к. 8 кат.	н.у.	н.у.
2.6	Күпкатлы торак тозелеше (биек тозелеш)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад майданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Нава транспортты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәғниәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишиндереннән һөм капиталъ тозелеш объектларыннан рохсәт ителгән файдалануның барлык торләре рохсәт ителгән файдалануның топ һөм шартлы торләре очен IX Главта күрсәтелгән таблица, 26 статья, әлеге Томның 26.1 пункты нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган курсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр тозелеше проектлау нормативларының һөм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

26 статья. Шәһәр тозелеше регламентларының ғамәлдә булуы қагылмый торган жирләр

ЛО - линия объектларын урнаштыру очен билгеләнгән һөм (яисә) сыйыкча объектлар белән мәшгуль жир кишиндер.

Линия объектларына электр линияләре, әлемтә линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торбауткөргөчләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һөм башка шундый корылмалар керә.

Шәһәр тозелеше регламентларының ғамәлдә булуы қагылмый торган жир кишиндерен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия

Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең вәкаләтле органдары яисә жирле үзидарәнең вәкаләтле органдары тарафынан билгеләнә. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә уриашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалануның бер торен үзгәргү түрүндагы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка торенә кабул ителе.

Линия объектларын уриаштыру (гомуми файдаланудагы тимер юллардан һәм гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ әһәмиятле автомобиль юлларынан тыш) теләсә кайсы территориаль зонада рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән торләре исемлегендә курсателмичә рөхсәт ителе.

27 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр

ЛФ - урман фонды жирләре.

ВО - оске сулар белән капланган жирләр.

СХ - авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составында авыл хужалыгы жирләре.

ООПТ - махсус сакланучы табигать территорияләре жирләре.

Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органдары, Россия Федерациисе субъектлары башкарма хакимиятенең вәкаләтле органдары яисә вәкаләтле жирле үзидарә органдары тарафынан билгеләнә. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә уриашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалануның бер торен үзгәргү түрүндагы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка торенә кабул ителе.

Жирләрдән яисә жир кишәрлекләреннән урман фонды жирләре составынан файдалану урманчылыкның урман хужалыгы регламенты белән билгеләнә, аның чикләрендә урман фонды жирләре уриашкан, урман монәсәбәтләре олкәсендәге федераль һәм региональ законнар нигезендә билгеләно.

Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә уриашкан жирләрдән яисә жир кишәрлекләреннән файдалану махсус сакланылучы табигать территорияләре түрүндагы законнар нигезендә махсус сакланылучы табигать территориясе түрүндагы нигезләмә белән билгеләно.

Жир осте сулары белән капланган жирләрдән файдалану Россия Федерациисе Су кодексы нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органдары тарафынан билгеләнә.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындағы авыл хужалыгы жирләренең торак пунктлар чикләреннән читтә уриашкан күпбеллик үсентеләр (бакчалар, виноградлыклар һәм башкалар) биләгән чәчүлекләр, печәнлекләр, котулекләр, ятмалар, жирләр керә. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындағы авыл хужалыгы жирләренең останлекләре кулланылышта һәм аерым сакланырга тиеш. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындағы авыл хужалыгы жирләре гражданнарың үз ихтияжлары очен бакчачылыкны алыш бару территориясе чикләренең кертелә алмый, шулай ук бакча йортлар, торак йортлар, хужалык корылмалары һәм бакча жир кишәрлекенә гаражлар тозу очен файдаланыла алмый.

СХ индексы тарафынан билгеләнгән авыл хужалыгы жирләренең жирләре составына шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында авыл хужалыгы билгеләнешендәге башка жирләр кертелергә мөмкин, алар йорт эчендәге юллар, саклагыч урман утыртмалары, жирләре тискәре йогынтыдан саклау функцияләрен башкаручы агач-куак үсентеләре белән мәшгуль.

28 статья. Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре

Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында территорияне чагылдырырга тиеш, алар очен территориаль планлаштыру документлары нигезендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган шәһәр төзелеше регламентлары һәм зоналары билгеләнергә тиеш, эмма элгә

территорияләр очен гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә территория зонасы билгеләнә алмый.

Мондый территориияләрне билгеләү очен жирләрдән (жир кишәрлеге яисә аның өлеше) факттагы яисә планлаштырылган файдалану территориясе төшөнчәссе кулланыла.

Жир кишәрлекенең бер олешен факта яисә планлаштырып куллану территориясе - жир кишәрлекенең зур булмаган олешен биләгән территория (шул исәптән ике яки аннаң да аерымланган кишәрлектән торган бердәм жир файдаланудагы), ул фактта кулланыла яки теге яки бу территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламенты нигезендә файдалану планлаштырыла, ул ботен жир кишәрлекенең яисә аның олешенә карата билгеләнә алмый.

Бәр жир кишәрлекенең бер генә территориаль зонага каравы турындагы законнар таләпләре нигезендә, территориаль зона жир кишәрлекенең бер олешенә карата (шул исәптән бердәм жирдән файдалануның аерымланган кишәрлекенең карата) билгеләнә алмый. Жир кишәрлекенең бер олешен факта яисә планлаштырып файдалануга туры килә торган территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламенты, рохсәт ителгән файдалану торләренең, жир кишәрлекләренең ин чик (минималь) һәм (яисә) максималь құләмиәренең һәм рохсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрларының, жир кишәрлекенең калган (зуррак) олешен капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең барлық жир кишәрлекенең кагыла алмый.

Жир кишәрлеке олешен факта яисә планлаштырып куллану территориияләре территориаль зонаның хокукый статусы юк. Элеге территориияләрнең чикләре, шулай ук территориияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның аларга туры килә торган чикләре ориентир рөвешендей була һәм тиешле функциональ зоналар һәм зоналар чикләре нигезендә жирлекнең генераль планы карталарында территориядән файдалануның махсус шартлары булган шәһәр төзелеше зонасы карталарында чагылдырыла.

Элеге территориияләрне шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында билгеләү очен жир кишәрлекенең факта файдаланган очракта, яки жир кишәрлеке олешен планлаштырган очракта «-Ф» индексы белән тулыландырылган олеше булган жир кишәрлекенең факттагы территориаль зонасы яисә планлаштырылган олеше индексе кулланыла.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында жирләрдән фактта һәм планлаштырылган файдалануның түбәндәгә торләре күреәтелгән:

Ж1-Ф - Ж1 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе.

СХ2-Ф - СХ2 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе.

Гамәлдәге законнар нигезендә, жирләрнең хокукый статусы койләнмәгән территорияләр, әгәр алар кешеләрнең тормышына һәм сәламәтлегенә, эйләнә-тире мохиткә куркыныч тудырмаса, чикләнмәгән озак яши ала. Жир кишәрлеке олешләрен факта яисә планлаштырылган файдалану территориясендә капиталъ төзелешнең булган объектларын яца төзелеше яисә реконструкцияләүгә рохсәт алу очен жир кишәрлекен ызынлау (бүлү яки бүләп бири) үткәрергә һәм территориядән фактта файдалануга яисә планлаштырыла торган территориянең чикләрен билгеләү олешендә элеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр көртергә кирәк.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында жирләрдән фактта файдалану территорииясе сыйфатында шулай ук урман фонды жирләрендә яисә махсус саклана торган территориияләрдә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләре дә күреәтеле ала.

Х БҮЛЕК. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

29 статья. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

29.1. Гомуми нигезләмәләр

1) Россия Федерациисе Жир кодексы нигезендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир асты байлыклары, һава һәм су законнары турында законнарда башкасы каралмаган булса, жир кишәрлекләреннән файдалану чикләнә һәм (яисә) мондый жир кишәрлекләрендә урнашкан күчемсез мөлкәт объектларын урнаштыруны һәм (яисә) файдалануны тыя һәм (яисә) территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар урнаштыру максатларына туры килми торган башка эшчәнлек торләрен гамәлгә ашыру очен жир кишәрлекләреннән файдалануны чикли яисә тыя торган жир кишәрлекләреннән файдалануны чикли.

2) Россия Федерациисе Жир кодексының 105 статьясында билгеләнгән территориинен махсус шартлары булган зоналар торләренен тулы исsemлеге.

3) Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү федераль законнар нигезендә чикләрен федераль законнар таләпләре нигезендә рәсми билгеләнгән территориидән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә генә гамәлдә була. Жирлекләрнең, шәһәр округларының жирле үзилдәр органнары үз вәкаләтләренең көртөлмәгән территориидән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның күләмнәрен һәм (яисә) чикләрен билгели алмый.

Шуңа ярашлы рәвештә әлеге Кагыйдәләр қысаларында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар оч торға бүленә:

- билгеләнгән - Россия Федерациисе законнары нигезендә чикләре билгеләнгән һәм расланган зоналар;

- Россия Федерациисе законнары нигезендә чикләре билгеләнмәгән һәм расланмаган, әмма законнар нигезендә билгеләнергә тиешле чикләрне билгеләү кагыйдәләренең (критерийларының) беркетелгән күләмнәре һәм бер урынлы кагыйдәләре (критерийлары) билгеләнгән зоналар;

- ориентлашу зоналары - Россия Федерациисе законнары нигезендә билгеләнмәгән һәм расланмаган зоналар, алар законнар нигезендә билгеләнергә тиеш, әмма чикләр билгеләү буенча билгеләнгән үлчәмнәре һәм бер урынлы кагыйдәләре (критерийлары) юк; мондый зоналар очен закон дәрәжәсендә бары тик ориентир күләмнәре генә билгеләнгән, мондый зоналар чикләре билгеләнгән очракта, әйләнә-тиро мохиткә йогышты ясау дәрәжәсен исәпләүләр һәм (яисә) натураль үлчәүләр үткәрү юлы белән төгәлләштерелегә тиеш.

4) Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган билгеләнгән зоналарның чикләре генә мәжбүри тәртиптә чагылдырыла.

5) Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шулай ук федераль законнарда һәм Россия Федерациисе норматив хокукий актларында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре теркәлгән күләмнәре һәм территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләрен билгеләү кагыйдәләре билгеләнгән гамәлдәгә объектларга карата территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре күрсәтелә ала.

Мондый зоналарга линия объектларының (электр тапшыру линияләре, торбауткәргечләр, элемтә линияләре), автомобиль юлларының юл буе полосалары, су саклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе сак полосалары керә. Мондый зоналарның чикләре шәһәр төзелешен зоналантыру картасында чагылган очракта, әлеге чикләр рәсми билгеләнгән (расланган) зоналардан территориянен махсус шартлары булган аерым шартлы билгеләр белән чагылдырыла.

Мондый зоналарның чиклөрен аерып алу өлеге зоналар чиклөрендө жир кишәрлекләрнән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануны чикләү мәгълүмат белешмә характеристында була һәм федераль законнар нигезендә билгеләнүгә планлаштырыла торган чикләр һәм чикләүләр буларак карала. Территориянен маxсус шартлары булган зоналарның тулысынча яисә олешчә ориентировка чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрнән һәм капиталь төзелеш объектларының хокук ияләре өлеге зоналарда жир кишәрлекләрнән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануны чикләүне суд тәртибендә дәгъва итәргә хоккулы.

6) шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның маxсус шартлары булган ориентлашу зоналары чикләре чагылдырылмый, чонки алар якынча ориентир характеристына ия һәм жир кишәрлекләрнән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануны чикләү олешендә юридик кочкә ия түгел. Россия Федерациясе суд практикасы нигезендә, территориядән шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында файдалануның маxсус шартлары булган зоналарның ориентлашу чикләре алынган очракта, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре мондый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләрнән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануны чикләү олешендә гамәлдә булмаган дин танылырга мөмкнин.

Уайлы зоналарга предприятиеләрнән, корылмаларның һәм башка объектларның, су белән тәэммин иту чыганакларын саклауның икенче һәм оченче пояслары зоналарының, су басу һәм су басу зоналарының, радиотехник объектны тапшыручы чикләүләр зоналарының, территориянен маxсус шартлары булган зоналарның һәм подзоналарның федераль законнар нигезендә зоналар күләмнәре исәпләүләр һәм (яисә) табигый тикшеренүләр (үлчәүләр) нигезендә билгеләнергә тиешле территориянен маxсус шартлары булган зоналарының һәм подзоналарының башка торләре керо.

7) «Яңа Кенәр авыл жирләгә» муниципаль берәмлеге территориясендә территориядән файдалануның маxсус шартлары булган зоналарының түбәндәгә торләре билгеләнгән яисә билгеләнергә тиеш:

- эчәргә яраклы һәм хужалык-конкурешне су белән тәэммин иту чыганакларын санитар сак зоналары;
- су саклау зоналары, оске су объектларының яр буе сак полосалары;
- электр чөлтәре хужалыгы объектларының сак зоналары;
- газ бүлү чөлтәрләрнәц сак зоналары;
- автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары;
- предприятиеләрнән, корылмаларның һәм башка объектларының санитар-яклау зоналары;

29.2. Су белән тәэммин иту чыганакларының санитар сак зоналары

Су белән тәэммин иту чыганакларының санитар сак зоналарының төрләре һәм күләмнәре «хужалык-эчәр очен билгеләнгән су белән тәэммин иту чыганакларын һәм сууткәргечләрне санитар сак зоналары» СанПиН 2.1.4.1110-02 нигезендә билгеләнә.

Су белән тәэммин иту чыганаклары санитар сак зоналарына (алга таба - ЗСО) ия. Санитар сак зоналары оч пояс составында оештырыла.

Беренче пояс (катый режимлы) сувалгычларының уриашу территориясен, барлык сууткәргеч корылмаларның һәм су асты каналының мәйданчыкларын үз оченә ала. Су белән тәэммин итүнен жир асты чыганакларының санитар сак зонасының беренче поясы күләме сакланган жир асты суларын кулланганда 30 м һәм жир асты суларын тиешенчә сакламаганда 50 м тәшкил итә.

Беренче пояс чикләрендә югары копшәле агачлар утырту рохсәт ителми, сууткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыйдан-турсы катнаши булмаган барлык төзелеш торләре, шул исәптән торле билгеләнештәге торба үткәргечләр салу, торак һәм хужалык-конкуреш биналарын урнаштыру, кешеләр яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану рохсәт ителми.

Биналар, икенче пояс территориясендә санитар режимы исәпкә алып, ЗСОның беренче поясыннан читтә урнашкан якындағы конкуреш яки житештерү канализациясе системасына яки

чистарту корылмаларының жирле станцияләренә ағып тошуче суларны канализация белән жиналдырылган булырга тиеш.

Икенче һәм оченче поясларны (чикләүләр поясын) су белән тәэммин иту чыганакларының пычрануын кисәтү очен билгеләнгән территорияне кертәләр.

Су белән тәэммин итүнсәк жир асты чыганакларын санитар саклау зоналарының икенче һәм оченче пояслары чикләре исәпләү белән билгеләнә.

Санитария саклау зонасының икенче һәм оченче пояслары чикләрендә түбәндәгеләр тыела: туфрак катламын бозуга бәйле яңа скважиналар бораулау һәм яңа төзелеш (Роспотребнадзор идаresенең территориаль бүлекчәсе белән мәжбүри килемштерелгән очракта житештерелә); эшкәртелгән суларны жир асты оғыкларына утырту һәм каты қалдыкларны жир асты байлыкларын эшкәрту; ягулык-майлау складлары, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар, сәнәгать ағыштылары, шламосаклагычлар һәм жир асты суларын химик пычрату куркынычын тәэммин итә торган башка объектлар урнаштыру; санитар саклау зонасында мондый объектларны урнаштыру жир асты суларын саклауда сакланган килем файдаланганда гына рохсәт итә, жир асты суларын саклаганды, махсус ҹараларны үтәгәндә, жир асты суларын чүпләүдән саклаганды, жир асты суларын саклаганды, жир асты суларын пычратуга контролльдә тоту органнарын исәпкә алыш, Роспотребнадзорның санитария күзәтчелеге органнары бәяләмәсен исәпкә алыш, санитария күзәтчелеге органнары бәяләмәсен исәпкә алыш.

Шулай ук икенче пояс чикләрендә жир асты суларын микроблар белән пычрану куркынычы тудыручы зиратларны, үләт базларын, ассенизация կырларын, фильтрау կырларын, тиress саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм башка объектларны урнаштыру; ашламалар һәм агулы химикатлар куллану; төп файдаланудагы урманнары кисү тыела.

29.3. Су саклау зоналары, оске су объектларының яр буе сак полосалары

65 статья нигезендә. Россия Федерациясе су кодексы су саклау зоналары елгаларының, инешләрнең, ҝулләрнең, сусаклагычларның яр буе линиясенә тоташкан һәм күрсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, ләм утыруын, суларының сағуын булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннار һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатларында хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә торган территорияләрдән гыйбарәт.

Су саклау зоналары чикләрендә хужалык һәм башка эшчәнлеккә останмә чикләүләр кертелә торган территорияләрдә яр буе сак полосалары урнаштырыла.

Елгаларның су саклау зоналарының, инешләрнең кинлеге һәм аларның яр буе яклау полосасының кинлеге тиешле яр сыйзыгынан билгеләнә.

Елгаларның яисә инешләрнең су саклау зонасы кинлеге аларның чишмә башыннан елгалар яисә инешләр очен озынлык белән билгеләнә:

- 10 километрга кадәр - 50 метр;
- 10 километрдан 50 километрга кадәр - 100 метр;
- 50 километрдан һәм аннан да күбрәк - 200 метрдан.

Су саклау зоналары чикләрендә түбәндәгеләр тыела:

- туфракның уңдырышлылыгын койләү максатларында ағып тошуче сулардан файдалану;
- зиратларны, үләт базларын, житештерү һәм куллану қалдыкларын күмү урыннарын, химик, шартлатыч, агулы матдәләрне, радиоактив қалдыкларны күмү пунктларын урнаштыру;
- заарлры организмнарга каршы корәш буенча авиация ҹараларын гамәлгә ашыру;
- транспорт ҹараларының (махсус транспорт ҹараларыннан тыш) хәрәкәте һәм туктап торуы, моңа юлларда һәм юлларда каты ослекле махсус жиналдырылган урыннarda аларның хәрәкәте һәм туктап торулары керми;

- автомобилъләргә ягулык салу станцияләрен, ягулык-майлау материаллары складларын урнаштыру (моңа, әйләнә-тире мохитне саклау олкәсендәге кануннар һәм Су кодексы таләпләре үтәлгән очракта, автомобилъләргә ягулык салу станцияләре, ягулык-майлау материаллары складлары портлар, суднолар тозу һәм суднолар ремонтлау оешмалары, эчке су юллары

инфраструктурасы территорияләрендә урнашкан очраклар керми), транспорт чараларын техник карау һәм ремонтлау өчен кулланыла торган техник хәзмәт күрсәту станицияләрен урнаштыру, транспорт чараларын юуны гамәлгә ашыру;

- пестицидлар һәм агрохимикатлар очен махсуслаштырылган саклагычлар урнаштыру, пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану;

- ағым сularны, шул исәптән дренаж сularны ағызу;

- гомумтаралган файдалы казылмаларны эзләү һәм чыгару (гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару файдалы казылмаларның башка торләрен разведкалау һәм чыгаруны гамәлгә ашыручу жир асты байлыкларынан файдаланучылар тарафынан тау бүлемнәренен жир асты байлыклары һәм (яисә) геологик бүлемtekләрнең жир асты байлыклары турындагы РФ закониары нигезендә бирелгән чикләрендә, 1992 елның 21 февралендәге РФ Канунының 19.1 статьясы нигезендә расланган техник проект нигезендә гамәлгә ашырылган очраклардан тыш). N 2395-1 "Жир асты байлыклары турында").

Су саклау зоналары чикләрендә, су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм сulyklarны саегудан саклауны тәэммин итә торган корылмалар белән су кануннарына һәм әйләнә-тире мохитне саклау олкәсендәге кануннарга ярашлы рәвештә, мондый объектларны проектилау, тозу, реконструкцияләү, эксплуатациягә кертү, хужаълык һәм башка объектларны эксплуатацияләү рохсәт ителә. Су объектын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм сularны ярлыландырудан саклауны тәэммин итә торган корылма торен сайлау әйләнә-тире мохитне саклау олкәсендәге кануннар нигезендә билгеләнгән пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнары ташлауның мөмкин нормативларын үтәү зарурлыгын исәпкә алыш гамәлгә ашырыла.

Су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм басудан һәм сularны ярлыландырудан саклауны тәэммин итә торган корылмалар дигәндә түбәндәгеләр аңлашыла:

- үзәкләштерелгән су чыгару системалары (канализацияләр), яывым-тошем сularны ағызу очен үзәкләштерелгән су чыгару системалары;

- ағыш тошуче сularны үзәкләштерелгән су чыгару системаларына (шул исәптән яңгыр сularын, кар сularын, инфильтрация, су синтез һәм дренаж сularын) жибәрү (агызу) корылмалары һәм системалары, эгәр алар шундый сularны кабул итү очен билгеләнгән булса;

- ағыш тошуче сularны (шул исәптән яңгыр сularын, кар сularын, инфильтрация, су синтез һәм дренаж сularын) чистарту очен аларны чистартуны әйләнә-тире мохитне саклау олкәсендәге закониар һәм Су кодексы таләпләре нигезендә билгеләнгән нормативлардан чыгып тәэммин итә торган локаль чистарту корылмалары;

- житештерү һәм куллану калдыкларын жыю корылмалары, шулай ук ағыш тошуче сularны (шул исәптән яңгыр сularын, кар сularын, инфильтрация сularын, су сибы һәм дренаж сularын) су үткөрми торган материаллардан ясалган приемникларга чыгару (агызу) корылмалары һәм системалары.

Су саклау зоналары чикләрендә урнашкан һәм ағыш тошуче сularны чистарту корылмалары белән жиналданырылмаган граждандарының бакчачылык, яшелчәчелек яисә дача коммерциягә карамаган берләшмәләре территорияләренә карата, аларны мондый корылмалар белән жиналданырган һәм (яисә) үзәкләштерелгән системаларга тоташтырган мизгелгә кадәр, әйләнә-тире мохиткә пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнары керүне булдырмыый торган су үткөрми торган материаллардан ясалган приемниклар куллану рохсәт ителә.

Яр буе саколосасының кицлеге су объекты ярының текәлегенә бәйле рәвештә билгеләнә һәм кирегә авышлык очен 30 м яисә кире авышлык очен 0 м, 40 м тәшкил итә һәм 3 м авышлык очен 50 м тәшкил итә.

Елга, чишмә башыннан алыш тамагына кадәр 10 км дан да кимрәк булган инеш очен су саклау зонасы яр буе саколосасы белән туры килә. Елгандар, инешнең чишмә башлары очен су саклау зонасы радиусы илле метр күләмендә билгеләнә.

Яр буе яклау полосалары чикләрендә су саклау зонасы очен билгеләнгән чикләүләр белән беррәттән түбәндәгеләр тыела:

- жирләрне сору;

- юыла торган грунтта оем ясау;
- авыл хужалыгы терлеклөрөн котү һәм алар очен жәйге лагерълар, ваниалар оештыру

Гомуми файдаланудагы су объектының яр буе линиясе буйлап гомуми файдалану очен билгеләнгән яр буе полосасы билгеләнә.

Гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасының кинлеге 20 метр тәшкил итә, мона каналларның, шулай ук елгаларның һәм инешләрнең яр буе полосалары керми, аларның озынлыгы чишмәдән алып, 10 километрдан да артымый. Су каналларының, шулай ук елгаларның һәм инешләрнең яр буе полосасының кинлеге, чишмә башыннан алып ун километрдан да артмаган инешләрнең озынлыгы 5 метр тәшкил итә. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында 5 метр кинлектәгә яр буе полосалары чагылдырылмый.

Һәр гражданин алар янында йору һәм булу очен гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасынан (механик транспорт чараларынан файдаланмыч), шул исәптән һәвәскәр һәм спорт балыкчылыгын гамәлгә аширу һәм йозу чараларын причал ясау очен файдаланырга хокуклы.

Яр буе полосасы чикләрендә жир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру тыела.

29.4. Электр чөлтәре хужалыгы объектларының сак зоналары

Электр чөлтәре хужалыгы объектларының сак зоналары «Электр чөлтәре хужалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү тәртибе һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрнән файдалануның маҳсус шартлары турында» Россия Федерацияссе Хокумәтенең 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы қаравы нигезендә электр чөлтәре хужалыгының гамәлдәгә линияләренең һәм корылмаларының сакланышын тәэмин итү очен билгеләнә.

Электртүктәрчиең һава линияләре буйлап сак зоналары жир һәм һава кинлеге участогы ослеге олеше (электр тапшыруның һава сыйыклары терәкләренең биеклегенә туры килә торган биеклеккә) рәвешендә билгеләнә, бу кырый үткәргечләрден электр үткәргечләр линиясенең ике яғында да артта кала торган параллель вертикаль яссылыklар белән түбәндәгә арада:

- 1 кВ кадәр - 2 м;
- 1 дән 20 кВ - 10 м га кадәр;
- 35 кВ - 15 м;
- 110 кВ - 20 м;
- 220 кВ - 25 м;
- 500 кВ - 30 м.

Электр тапшыруның жир асты кабель линияләре буйлап сак зонасы жир асты байлыклары кишәрлеге ослегенең бер олеше (электр үткәргечләренең кабель сыйыклары салу тирәнлегенә туры килә торган тирәнлектә) белән чикләнгән, кырый кабельләрдән 1 метр ераклыктағы электр тапшыру линиясенең ике яғында параллель вертикаль яссылыklар белән чикләнгән олеш рәвешендә билгеләнә.

Сак зоналарында электр чөлтәре хужалыгы объектларының имин эшен бозарга мөмкин булган теләсә нинди гамәлләр башкару, шул исәптән аларның зарап күрүенә яисә юкка чыгуыша китерү, һәм (яисә) гражданинарының гомеренә, сәламәтлегенә һәм физик яисә юридик затларның мөлкәтенә зиян китерү, шулай ук экологик зиян салуга һәм янгын чыгууга китерү тыела. Аерым алгандা, тыела:

- электр чөлтәре хужалыгы объектларына керү очен төзелгән юл һәм керү юллары чикләрендә теләсә нинди объектлар һәм предметлар (материаллар) урнаштырырга, шулай ук теләсә нинди эшләр башкарырга һәм электр чөлтәре хужалыгы объектларына керүгә комачауларга момкин булган корылмалар тозергә;

- чүплекләр урнаштырырга;
- бәргеч механизмнар белән эш итәргә, 5 тоннадан артык авырлыкта булган эйберләр ташларга, ачы һәм коррозион матдәләр һәм ягулык-майлау материаллары (жир асты электр линияләренең саклау зоналарында) агызырга.

Электр чөлтөрө хүжалыгы объектларын саклау зоналарында 1000 вольттан артык киеренкелек белэн, шулай ук түбэндэгелэр тыела:

- саклагычларда теләсө нинди, шул исәптән ягулык-майлау материаллары урнаштырырга яисә тупларга;

- балалар һәм спорт мәйданчыкларын, стадионнарны, базарларны, сәүдә нокталарын, қыр станокларын, терлекләр очен урыннар, гаражлар һәм барлык тор машиналар һәм механизмиар стоянкаларын урнаштырырга, билгеләнгән тәртиптә рохсәт ителгән эшләрне башкару белэн мәшгүль булмаган кешеләрең կүп туплануына бәйле теләсө нинди چаралар үткәрергә (электр тапшыруның һава зоналарында);

- саклагычларда теләсө нинди, шул исәптән ягулык-майлау материаллары тупларга яки урнаштырырга.

Сак зоналары чикләрендә чөлтәр оешмасының язмача рохсәтеннән башка түбэндэгелэр тыела:

- биналар һәм корылмалар төзү, капиталь ремонтлау, реконструкцияләу яисә сүтү;

- тау, шартлату, мелиоратив эшләр, шул исәптән жирләрне вакытлыча су басу белэн бәйле;

- ағач һәм қуаклар утырту һәм кисү;

- йөк тоялгән яисә юл останнән йөксең 4,5 метрдан артык гомуми биеклеккә ия машиналар һәм механизмиар йору (нава электр линияләрең саклау зоналарында);

- авыл хүжалыгы машиналарын һәм 4 м дан артык биеклектәге жиһазларны кулланып қыр авыл хүжалыгы эшләре.

29.5. Газ бүлү чөлтәрләрең сак зоналары

"Газ бүлү чөлтәрләрен саклау кагыйдәләрен раслау турында" Россия Федерациясе Хокумәтенең 2000 елның 20 декабрендәге 878 номерлы каары нигезендә газ бүлү чөлтәрләре очен түбэндәге саклау зоналары билгеләнә:

а) тышкы газуткәргечләр трассасы буйлап - газуткәргечиң һәр яғыннан 2 метр ераклыкта уза торган шартлы сыйыклар белэн чикләнгән территория рәвешенде;

б) полиэтилен торбалардан жир асты газуткәргечләре трассалары буйлап, газуткәргеч трассасын билгеләү очен, бакыр үткәргеч торбалардан 3 метр ераклыкта һәм капма-каршы яктаң 2 метр ераклыкта уза торган шартлы сыйыклар белэн чикләнгән территория рәвешенде;

в) торбалар материалына бәйсез рәвештә мәңгелек түц туфракта тышкы газуткәргечләр трассалары буйлап - газуткәргечиң һәр яғыннан 10 метр ераклыкта уза торган шартлы сыйыклар белэн чикләнгән территория рәвешенде;

г) аерым газ регулятор пунктлары тирәсендә - элеге объектлар чикләрнән 10 метр ераклыкта үткәрелгән йомык линия белэн чикләнгән территория рәвешенде. Биналарга тозелгән газ көйләү пунктлары очен сак зонасы регламентланмый;

д) газуткәргечләрең су асты кичүләре буйлап суднолар йори торган һәм эретмәле елгалар, күлләр, сусаклагычлар, каналлар - су ослегениән су ослегенә кадәр 100 м ераклыктағы паралель яссылыklар арасында тозелгән су пространствосы участогы рәвешенде, газуткәргечиң һәр яғыннан 100 м га кадәр;

е) урманнар һәм ағач-куак үсемлекләр буйлап уза торган газуткәргечләр трассасы буйлап - 6 метр киңлектәге просека рәвешендей, газуткәргечиң һәр яғыннан 3 метр. Газуткәргечләрең жир осте участоклары очен ағачлардан алыш торбауткәргечкә кадәр ара газуткәргечне эксплуатацияләүнен ботен срого дәвамында ағачлардан озынрак булмаска тиеш.

Газ бүлү чөлтәрләрең сак зоналарына көрә торган жир кишәрлекләрең аларның заарлапнуын кисетү яисә аларны нормаль эксплуатацияләу шартларын бозу максатларында түбэндәге чикләүләр (йөкләүләр) урнаштырыла:

а) торак-граждан һәм житештерү билгеләнешендей объектлар тозергә;

б) эксплуатация оешмалары белэн килештерен, күнерләрне, коллекторларны, аларда урнашкан газ бүлү чөлтәрләре белэн автомобиль һәм тимер юлларны шушы газуткәргечләрең алдан алыш чыкмыйча жимерергә һәм реконструкцияләргә;

- в) газ бұлу чөлтәрләрен жимерудән саклый торған яр нығыту корылмаларын, су үткәрү жайламаларын, жир һәм башка корылмаларны жимерергә;
- г) танын белу билгеләрен, контроль-ұлчәү пунктларын һәм газ бұлу чөлтәрләренең башка жайламаларын күчерергә, заарларга, күмәргә һәм юкка чыгарырга;
- д) чүпекләр һәм складлар корырға, кислота, тоз, селте һәм башка химик актив матдәләр әремәләрен ағызырга;
- е) саклау зоналарын борчырга һәм аларны йөкләргә, эксплуатация оешмалары персоналының газ бұлу чөлтәрләренә көрүенә, хәзмет күрсәтү һәм газ бұлу чөлтәрләренең заарлапуларын бетерүгө каршылық күрсәтергә;
- ж) ут кабызырга һәм ут чыганакларын уриаштырырга;
- з) авыл хужалығы һәм сугару кораллары һәм механизминары белән 0,3 метрдан артык тиранлектә баз казырга, туфракны эшкәртергә;
- и) газ койләу пунктларының, катод һәм дренаж саклау станцияләренең, жир асты коелары локларының капкаларын һәм ишекләрен ачарға, телемеханика системаларын һәм электр белән тәэммин итүне яндырырга яисә сүндөрергә;
- к) чит предметларны, баскычларны терәкләргә һәм жир осте газуткәргечләрене, киртәләргә һәм газ бұлу чөлтәрләре биналарына бәйләргә, аларга менәргә;
- л) газ бұлұче чөлтәрләргә мостәкүйль рөвештә күшүлірга.

Югарыда күрсәтелгән чиқләүләргө туры килми торған урман хужалығы, авыл хужалығы һәм башка эшләр, жир оғығын бозуга һәм 0,3 метрдан артык тиранлеккә туфрак эшкәртуға бәйле булмаган эшләр, эшләр башланғанчы 3 эш көненән дә ким булмаган очракта, газ бұлу чөлтәренең саклау зонасында жир кишәрлекләре милекчеләре, хужалары яисә алардан файдаланучылар тарағынан башкарыла. Газ бұлу чөлтәрләренең сак зоналарында жир кишәрлеге ослеген бозу һәм 0,3 метрдан артык тиранлектә туфрак эшкәрту башкарыла торған алдагы пунктларда карапмаган хужалық эшчәнлеге газ бұлу чөлтәрләренең эксплуатацияләү оешмасының язмача рохсөте нигезендә ғамәлгә ашырыла.

29.6. Автомобиль юлларының бүләнгән полосалары һәм юл буе полосалары

Торак пунктлар чиқләрендә уриашкан автомобиль юлларынан тыш, автомобиль юллары очен юл буе полосалары билгеләнә.

Автомобиль юлының юл буе полосалары - автомобиль юлының бүләнгән полосасына якын уриашкан территорияләр, алар чиқләрендә юл хәрәкәте иминлеге таләпләрен тәэммин итү максатларында жир кишәрлекләрнән (жир кишәрлекләре олешләрнән) файдалануның махсус режимы, шулай ук автомобиль юлын реконструкцияләүнең, капиталь ремонтлауның, ремонтлауның, аның сакланышының нормаль шартлары, автомобиль юлын үстерү перспективаларын исәнкә алып билгеләнә.

Автомобиль юллары класына һәм (яисә) категориясенә карап, аларның үсеш перспективаларын исәнкә алып, һәр юл буе полосасының киңлеге түбәндәге күләмдә билгеләнә:

- I һәм II категория автомобиль юллары очен - 75 метр;
- III һәм IV категория автомобиль юллары очен - 50 метр;
- V категория автомобиль юллары очен - 25 метр.

Автомобили юлының юл буе полосалары чиқләрендә капиталь төзөлеш объектларын, юл эпичәнлеген ғамәлгә аныру очен билгеләнгән объектлары, юл сервисы объектлары тозу, реконструкцияләү, реклама конструкцияләрен, мәғылұмат текталарын һәм күрсәткечләре уриаштыру автомобиль юлы хужасының язма ризалығы булғанда рөхсәт ителә. Бу ризалыкта автомобиль юлының юл буе полосалары чиқләрендә мондый объектлар тозуне, реконструкцияләупе, реклама конструкцияләре, мәғылұмат текталары һәм күрсәткечләр уриаштыруны ғамәлгә ашыручи заттар тарағынан үтәлүе мәжбүри булған техник таләпләр һәм шартлар булырга тиеш.

Федераль, региональ яисә муниципаль, жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының юл буе полосаларын билгеләу түрлидагы яисә мондый юл буе полосаларын үзгәрту түрлидагы карар дәүләт ҳезмәтләрен күрсәтү һәм юл хужалығы өлкәсендә дәүләт молкәтенә идарә итү

функцияләрен гамәлгә аныруучы федераль башкарма хакимият органы, Россия Федерациисе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, жирле үзидарә органы тарафынан тиешенчә кабул ителә. Федераль башкарма хакимият органы, Россия Федерациисе субъекты башкарма хакимияте органы, федераль, региональ яисә муниципальара, жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының юл буе полосаларын билгеләү туринда яисә мондый юл буе полосаларын үзгәрту туринда карап кабул иткән жирле үзидарә органы мондый карап кабул ителгән коннән жиде кони эчендә шәһәр округының жирле үзидарә органына, муниципаль районның жирле үзидарә органына, мондый карап кабул ителгән территорияләргә карата жирлекнең жирле үзидарә органына жибәрә.

Жирлек территориясендә Татарстан Республикасының "Марий Эл Республикасы чиге - Арча" төбәк әһәмиятендәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлының юл буе полосалары урнашкан.

29.7. Предприятиеләрең, корылмаларының һәм башка объектларының санитар-яклau зоналары

Жирлек территориясендә санитар-яклau зоналары урнаштырылырга тиешле агросәнәгат, комплексы объектлары, зиратлар, биотермик чокырлар, каты конкуренция калдыклары полигоны урнашкан.

Күрсәтелгән объектлар очен санитар-сак зоналарының күләмнәре һәм чикләре билгеләнгән. Шуңа күрә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында элеге объектларының санитар-яклau зоналарының чикләре күрсәтелгән.

Күрсәтелгән объектларның санитар-сак зоналарының санитар-яклau зоналарының санитар-эпидемиологик кагыйдәләре һәм СанПиН 2.2.1/2.1.1.1.1200-03 тарафынан расланган «Санитар-сак зоналары һәм предприятиеләрең, корылмаларының һәм башка объектларының санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1.1200-03 санитар-саклау зоналарының санитар-сак зоналарының ориентлашу чикләре картасында жирлекнең генераль планын нигезләү материаллары составына керә торган территориянең маңуса шартлары (булган нигезләмә) күрсәтелгән. Санитар-сак зоналарының ябынча чикләре мәғълүмати-белешмә характерда һәм гамәлдәге федераль закониңде элеге чикләрдә урнашкан жир кишәрлекләрнән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалапуны чикләүне билгеләү олешенде юридик кочкә ия түгел.

Россия Федерациисе Хокумәтенең 2018 елның 3 мартандагы «Санитар-яклau зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрнән санитар-яклau зоналарын билгеләү һәм файдалану кагыйдәләрен раслау туринда» 222 номерлы Карапы нигезендә санитар-сак зоналары санитар-эпидемиологик таләпләрдән артын китүче химик, физик, биологик йогынты чыганаклары (алга таба - объектлар) булып торучы, төзелешкә планилаштырылган, реконструкцияләнә торган капиталь төзелеш объектларына карата билгеләнә.

Санитар-сак зоналары урнаштырылырга тиешле капиталь төзелеш объектларының хокук ияләре атмосфера навасын, объект контурларыннан атмосфера навасына физик һәм (яисә) биологик йогынты дәрәжәләрен тикшеренүләр (үлчәүләр) үткәрепергә һәм кулланучылар хокукларын яклau һәм кеше иминлеге олкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәткә (аның территориаль органдары) кирәкле документларны беркетеп, санитар-сак зонасын билгеләү туринда гариза ташырырга тиен.

Санитар-сак зонасын билгеләү, үзгәрту яисә туктату туринданың карапы кабул итәләр:

- Кулланучылар хокукларын яклau һәм кеше иминлеге олкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт - санитар классификация нигезендә I һәм II класслы куркыныч объектларга карата, шулай ук санитария классификациясендә көртәлмәгән объектларга карата;
- Кулланучылар хокукларын яклau һәм кеше иминлеге олкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәтиң территориаль органдары - санитария классификациясе нигезендә III - V класслы куркыныч объектларга карата.

Санитар-сак зонасы һәм аның чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануны чикләү мондый зона турында белешмәләр Бердәм дәүләт күчесез милек реестрына көртөлгөн коннән билгеләнгән дип санала.

Санитар-сак зонасы чикләрендә жир кишәрлекләрен түбәндәге максатларда файдалану рохсәт ителми:

- магариф һәм медицина билгеләнешендәге объектлар, ачык типтагы спорт корылмалары, балаларның ялы оешилмалары һәм аларны савыктыру оешилмалары, рекреация билгеләнешендәге зоналар һәм бакчачылык алыш бару очен торак тозелеше риаштыру;

-жир кишәрлекләреннән азық-толек продукциясе сыйфатында алга таба файдалану очен билгеләнгән авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәрту максатларында файдалану очен файдалану, эгәр санитар-саклау зонасы билгеләнгән объектның химик, физик һәм (яисә) биологик йогынтысы мондый чарапарның, чималның, суның һәм продукциянең сыйфатын һәм куркынычсызлыгын бозуга китеэрәк дару чарапарын житештерү һәм саклау очен объектлар, сәнәгатьнең азық-толек тармаклары объектлары, азық-толек чималы һәм азық-толек продукциясенең күплөп складлары, эчәргә яраклы су әзерләү һәм саклау очен сууткәргеч корылмалар комплекслары урнаштыру.

30 статья. Махсус сакланылучы табигаты территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләрнән һәм капиталъ төзелеш объектларының файдалануны чикләү

«Яңа Кенәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясендә түбәндәгә махсус сакланылучы табигаты территорияләре бар:

- Шура тобәк әһәмиятендәгә дәүләт табигый зоология тыполығы (ТР МК карары 01.02.2019 № 64);

Шушма елгасы тобәк әһәмиятендәгә табигаты һәйкәле (ТР МК карары 29.03.2019 N 237).

31 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары бүсечча жир кишәрлекләрнән һәм капиталъ төзелеш объектларының файдалануны чикләү

Мәдәни мирас объектларын саклау «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тариhi һәм мәдәни ядкарьләре) турында» 2002 елның 25 июнендәгे 73-ФЗ номерлы федераль закон, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 01 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукий актлар таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Мәдәни мирас объектларының сак зоналары мәдәни мирас объектларын саклауны тәэмин итү максатларында билгеләнә.

Сак зоналары чикләре құрсәтелгән зоналарда урнашкан мәдәни мирас объектлары территориияләре чикләрен һәм проектлана торган зоналары чикләрен тасвирлауны, элгә зоналар чикләрендә жирләрдән файдалану режимнары һәм шәһәр төзелеше регламентлары проектларын үз эченә алган мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проекты белән билгеләнә.

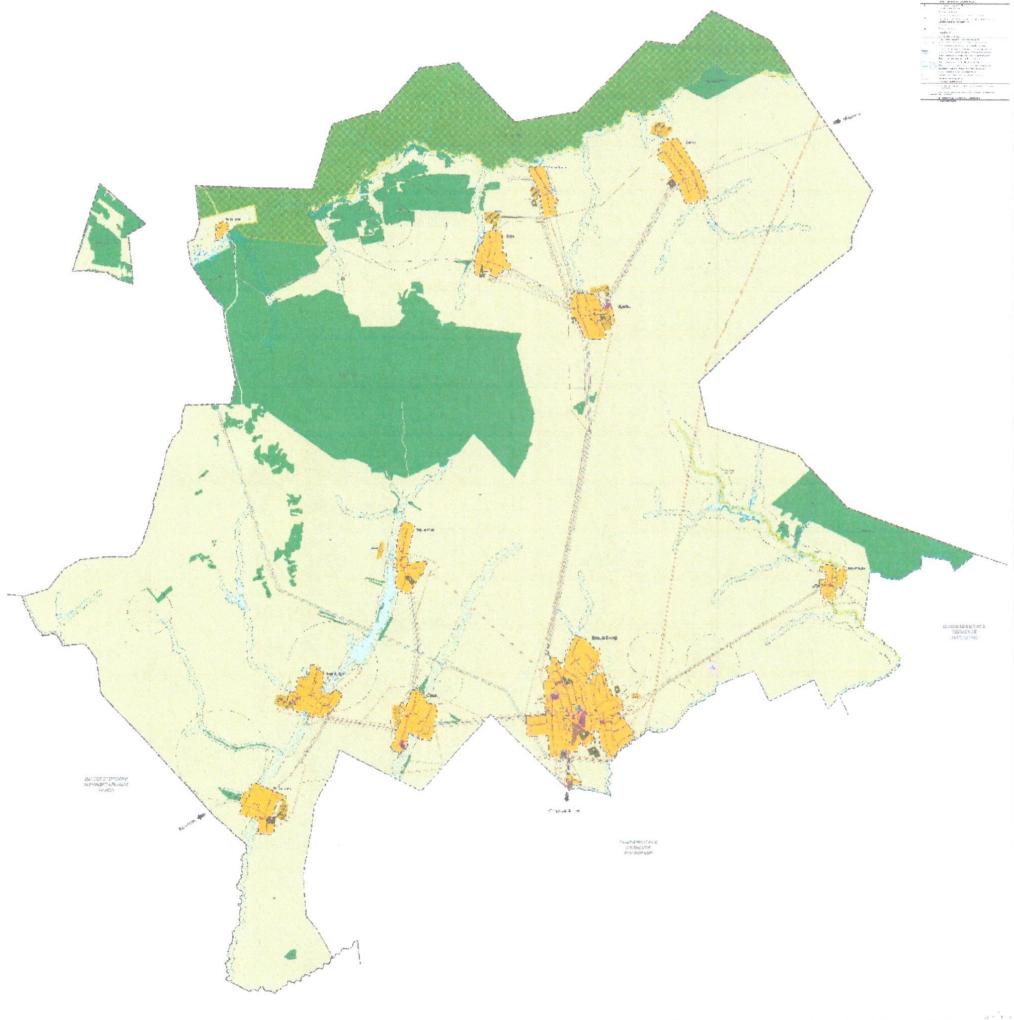
Сак зоналары проектларын эшлиәү, сак зоналары чикләрендә территорииядән файдалану режимнары билгеләү Россия Федерациясе Хокумәтенең «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тариhi һәм мәдәни ядкарьләрен) сак зоналары турындагы нигезләмәне раслау турында» 2015 елның 12 сентябрендәгे 972 номерлы карары, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 01 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм башка норматив хокукий актлар белән жайга салына.

Авыл жирлеге территорииясендә мәдәни мирас объектлары территориияләре чикләре юк.

XI БҮЛЕК. Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән территориянең момкин булган минималь тәэмин ителеш дәрәжәсенең исәп-хисап күреәткечләре һәм мөндый объектларның халык очен максималь рохсәт ителә торган территория дәрәжәсенең исәп-хисап күреәткечләре

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең момкин булган минималь дәрәжәсенең исәп күреәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның шәһәр төзелеше регламенты составында халык очен максималь момкин булган территориаль файдалану дәрәжәсенең исәп-хисап күреәткечләре шәһәр төзелеше регламенты қулланыла торган территория чикләрендә территорияне комплекслы үстөрү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта күрсәтелә.

DEPARTAMENTO DE ESTADÍSTICA Y CENSO
OFICIO DE ESTIMACIONES PREDICTIVAS DEL Censo
SISTEMA INTEGRADO DE ESTIMACIONES PREDICTIVAS NACIONAL (SIEPN)

ПЛАНЫ ЗЕМЛЕУСТРОЙСТВА И ПЛАСТИКИ НОВОКИНСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ОГРН 1055400000001 РЕГИОН: РЕСПУБЛИКА КАЧАСТАН
СОСТАВЛЕН: 01.01.2015 ГОДА ПОДПИСЬ: 01.01.2015

